

NEWSLETTER 2 / 2023

BIULETYN INFORMACYJNY BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ ZACHODNIOPOMORSKIEGO UNIWERSYTETU TECHNOLOGICZNEGO W SZCZECINIE

Aktualności

Ośrodek Informacji Patentowej i Normalizacyjnej w nowej siedzibie
Repozytorium ZUT w Szczecinie

Czy znasz?

Wykorzystanie InCites do analizy publikacji pracowników afiliowanych do ZUT
w kontekście realizacji SDGs
Programy do zarządzania bibliografią załącznikową EndNote i Mendeley
Sól, znaczy bezcenna
Naukowcy z ZUT w prestiżowym rankingu World's Top 2% Scientists

W Bibliotece

Działo się w Bibliotece - kalendarium wydarzeń

Bibliotekarze polecają

Czy informacja może być sztuką cz.2

Bibliotekarze podróżują

Afrykańska przygoda

Wystawy w Bibliotece Głównej

Nowości w zbiorach Oddziału Bibliotek Specjalistycznych

Ośrodek Informacji Patentowej i Normalizacyjnej w nowej siedzibie

Tekst: *Pola Żylińska*

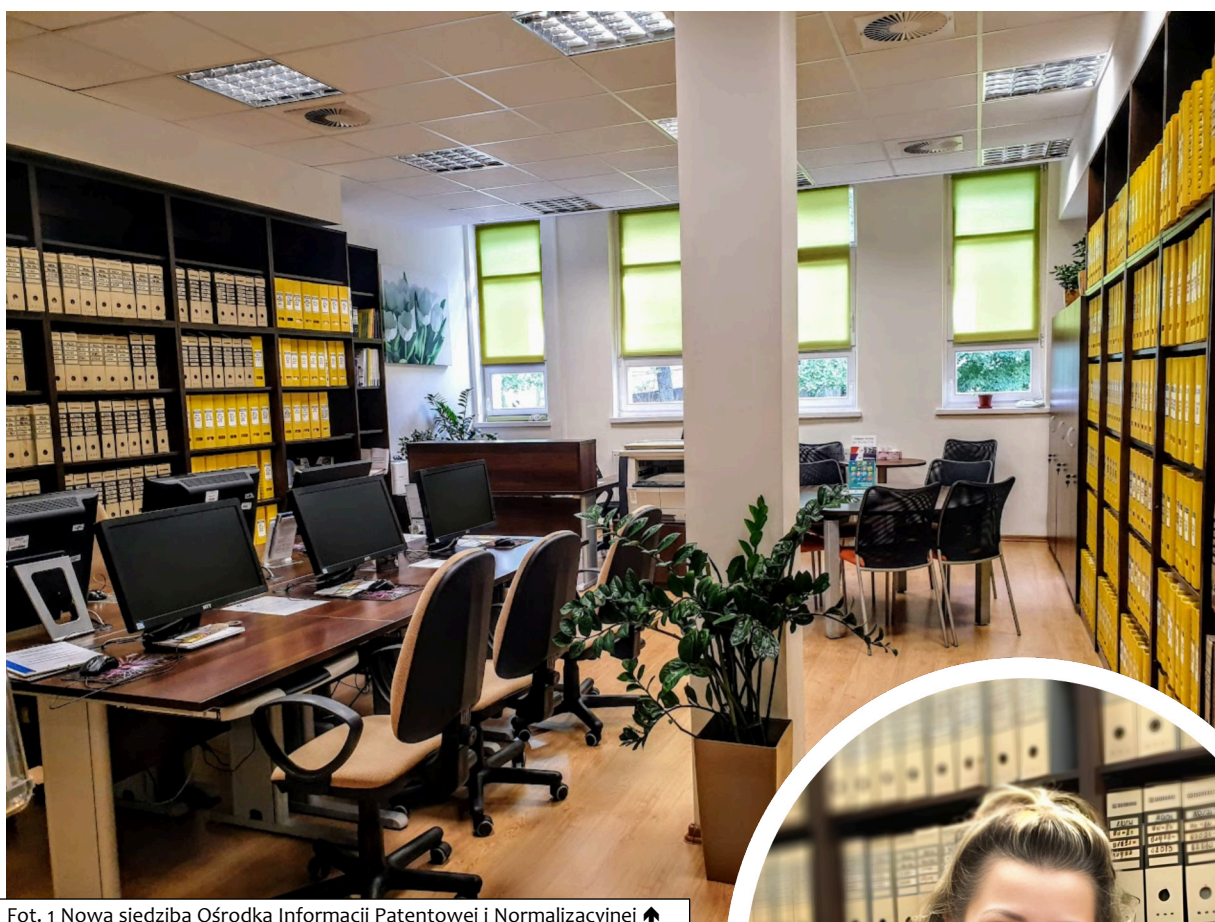
Foto: *Pola Żylińska, Andrzej Skorczyński*

Od 1 września Ośrodek Informacji Patentowej i Normalizacyjnej oraz Punkt Informacji Normalizacyjnej działa w nowej siedzibie – pokój nr 26 w Bibliotece Głównej ZUT.

Jest to jedyny taki punkt w województwie zachodniopomorskim, który znacząco podnosi prestiż naszej Uczelni. Ośrodek funkcjonuje na podstawie umowy zawartej między ZUT a Polskim Komitetem Normalizacyjnym. PKN co roku przeprowadza audyt zgodności wdrożonego Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI) zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 27001:2017-06. W związku z powyższym pracownicy i studenci ZUT mają natychmiastowy dostęp do zbioru ok. 35 tys. norm.

Za profesjonalną obsługę oraz wysoką jakość świadczonych usług odpowiada kustoszka dyplomowana Anna Wiktorska, która dba o dobry kontakt z użytkownikami oraz współpracuje w ramach europejskiej sieci PATLIB. ♦

Serdecznie zapraszamy!

Fot. 1 Nowa siedziba Ośrodka Informacji Patentowej i Normalizacyjnej ↑
Fot. 2 Anna Wiktorska – kustoszka dyplomowana →

Repozytorium ZUT – statystyki (stan na 15 września 2023)

Łączna liczba wejść do Repozytorium ZUT: 420637

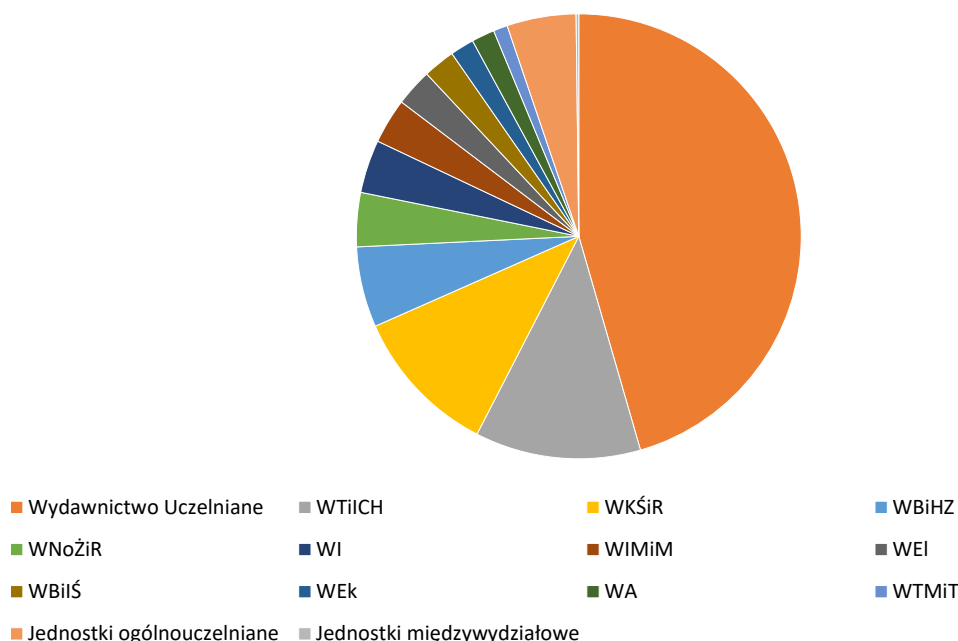
Statystyka dokumentów najczęściej przeglądanych

Tytuł	Liczba wejść (+wzrost w stosunku do danych z 15 marca 2023)
VII Ogólnopolska Sesja Studenckich Kół Naukowych	948 (+286)
Asymetria wybranych cech zmienności ciągłej czaszki i szkieletu kończyn szynszyli małej (<i>Chinchilla laniger</i> , Molina 1782)	590 (+38)
Porównawcza analiza pełzania twardniejącego betonu zwykłego oraz modyfikowanego zbrojeniem rozproszonym	565 (+19)
Badania doświadczalne i numeryczne uzwojenia cewek nadprzewodnikowych wykonanych z przewodu wielożyłowego Nb ₃ Sn typu Rutherford	552 (+20)
Blood Plasma Progesterone Levels do not Correlate with Litter Size in the American Mink (<i>Neovison vison</i>)	551 (+29)
Zbiorowiska muraw kserotermicznych i piaskowych na krawędzi doliny Odry w Owczarach	548 (+20)
Ocena jakości mięsa, podrobów i tłuszczu emu (<i>Dromaius novaehollandiae</i>) w zależności od wieku i płci	493 (+49)
Newsletter Biblioteki Głównej, 2023 nr 1	486 (nowy)
Newsletter Biblioteki Głównej, 2023 Numer specjalny - czerwiec	475 (nowy)
Aktualne problemy naukowo-badawcze w inżynierii środowiska	459 (+48)

Dokumenty zdeponowane wg jednostek

Jednostka	Liczba zdeponowanych dokumentów (+wzrost w stosunku do danych z 15 marca 2023)
Wydawnictwo Uczelniane	707 (+74)
WTiICH	187 (+29)
WKŚiR	168 (+22)
WBiHZ	91 (+7)
WNoŻiR	61 (+9)
WI	60 (+3)
WIMiM	51 (+9)
WEI	42 (+22)
WBiIŚ	36 (+3)
WEk	27 (+2)
WA	26 (+2)
WTMiT	16 (b.z.)
Jednostki ogólnouczelniane	78 (+32)
Jednostki międzywydziałowe	3 (b.z.)

Dokumenty zdeponowane wg jednostek

Wykorzystanie InCites do analizy publikacji pracowników afiliowanych do ZUT w kontekście realizacji SDGs

Tekst: Alicja Klich

Tematem przewodnim artykułu jest wykorzystanie narzędzia InCites do analizy dorobku naukowego pracowników afiliowanych do ZUT w kontekście realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Wątkiem pobocznym, lecz równie ważnym jest rola bibliotek w tym złożonym procesie.

Publikacja jest podzielona na pięć części. Pierwszą stanowi krótki wstęp do tematu Celów Realizacji Zrównoważonego Rozwoju ONZ, które w literaturze przedmiotu częściej występują pod skróconą nazwą SDGs (Sustainable Development Goals). W drugiej zarysowano jedynie jakie działania podejmują biblioteki na całym świecie by przyczynić się do ich realizacji. Wskazano również gdzie warto szukać informacji na ten temat. Trzecia i czwarta część zawiera wskazówki jak szybko wykonać prostą analizę dorobku naukowego poświęconego zagadnieniom związanym z SDGs oraz zobrazować go w atrakcyjny sposób za pomocą InCites. Z kolei w ostatniej części wskazano jak uzyskać pomoc w posługiwaniu się przedstawianym narzędziem.

1. Istota Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ

Cele Zrównoważonego Rozwoju stanowią wynik obrad Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Preambułę do przyjętej 25 września 2015 roku rezolucji rozpoczyna zdanie: „Niniejsza Agenda jest planem działań na rzecz ludzi, naszej planety i dobrobytu. Celem agendy jest również wzmocnienie powszechnego pokoju w warunkach większej wolności”. (ONZ, 2015) Dalej czytamy „Założeniem Celów Zrównoważonego Rozwoju i powiązanych z nim zadań jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt”. (ONZ, 2015) Poza wyżej zacytowanymi dokument zawiera wiele sformułowań, które pokazują jak wysoka jest jego waga i jak bardzo ambitne są cele i zadania, które stoją przed nami. W dokumencie wyznaczono 17 celów, które mają zostać osiągnięte poprzez wykonanie 169 zadań.

Rys. 1 Grafika przedstawiająca Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ

Źródło: <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/wymiana-doswiadczen-w-kontroli-celow-zrownowazonego-rozwoju-przyjetych-w-rezolucji-onz-agenda-2030.html>

Rozwinięcie celów SDG przedstawia się następująco:

- Cel 1: Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie
- Cel 2: Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo
- Cel 3: Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt
- Cel 4: Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie
- Cel 5: Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt
- Cel 6: Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi
- Cel 7: Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie
- Cel 8: Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi
- Cel 9: Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność
- Cel 10: Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami
- Cel 11: Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
- Cel 12: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
- Cel 13: Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom
- Cel 14: Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony
- Cel 15: Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
- Cel 16: Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
- Cel 17: Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju

Źródło: (UNIC Warsaw, 2023)

Ze szczegółowym omówieniem wymienionych powyżej celów oraz zadań można się zapoznać na prowadzonej przez Ośrodek Informacji ONZ w Warszawie dedykowanej do tego Platformie SDG¹ <https://www.un.org.pl/> oraz w oryginale na oficjalnej stronie ONZ.²

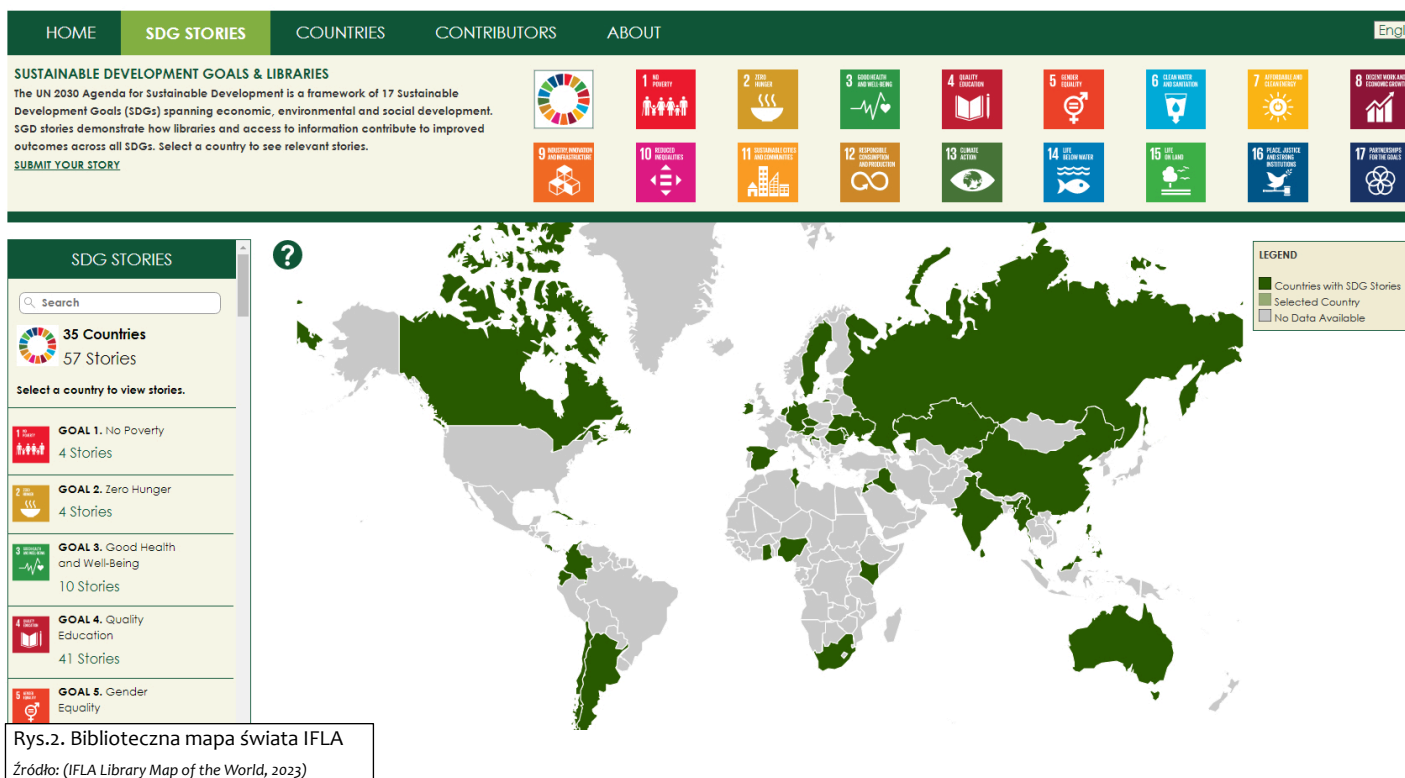
2. Rola biblioteki w realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ

Nie nazbyt śmiałym będzie stwierdzenie, że biblioteki pełnią kluczową rolę w procesie realizacji SDGs. Na stronie internetowej IFLA w zakładce zatytułowanej Co robimy na pierwszym miejscu wymienione jest „Napędzanie Zrównoważonego Rozwoju”. Czytelnik znajdzie w niej liczne informacje na temat SDGs w kontekście działań stowarzyszenia oraz bibliotek w skali globalnej i regionalnej. Wyszukiwarke z podziałem na typy dokumentów uzupełniają ogłoszenia dotyczące działań IFLA na rzecz SDGs. Zainteresowani propagowaniem wiedzy w omawianym zakresie mogą pobrać i wykorzystać do swoich działań broszury, prezentacje czy inne materiały graficzne.

¹ <https://www.un.org.pl/>

² <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

Najważniejszym zadaniem biblioteki jest zapewnienie szerokiego, niewykluczającego dostępu do rzetelnych informacji przyczyniających się do podejmowania trafnych z punktu widzenia realizacji SDGs decyzji przez jednostki, organizacje, instytucje i władze. Niepodważalny jest także udział bibliotek w korzystaniu z prawa do nauki i kultury. (Powering Sustainable Development â IFLA, 2023). Oddźwięk SDGs można dostrzec w działaniach stowarzyszeń bibliotekarskich i bibliotek różnego typu. Kampanie informacyjne, webinaria kierowane do bibliotekarzy podejmując tę tematykę obrały dwa kierunki: „...opisywanie działań biblioteki w kontekście realizacji poszczególnych celów i edukacja bibliotekarzy w zakresie zrównoważonego rozwoju”. (Gomułka, 2021) Ciekawą inicjatywą IFLA jest stworzenie miejsca, w którym bibliotekarze mogą dzielić się dobrymi praktykami w zakresie działań na rzecz SDGs. Jest nim zakładka SDG Stories na światowej mapie bibliotek. Wskazując konkretny kraj bądź klikając w wybraną ikonkę reprezentującą Cel SDGs można zapoznać się z wybraną historią i zaczerpnąć sprawdzony pomysł.

Szczegółowe omówienie możliwości wspierania realizacji SDGs przez biblioteki można znaleźć w dedykowanej do celu zakładce na stronie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.³ Z uwagi na tematykę artykułu na szczególną uwagę zwrócono na czwarty cel, którym jest zapewnienie wszystkim edukacji wysokiej jakości oraz promowanie uczenia się przez całe życie. Na poziomie bibliotek publicznych cel ten jest realizowany przez wyspecjalizowaną kadrę, która wspomaga naukę czytania i pisanie na wczesnym etapie edukacji. Z perspektywy biblioteki akademickiej zadanie to koncentruje się na zapewnieniu dostępu do informacji i badań naukowych w każdym miejscu oraz tworzeniu przestrzeni przyjaznej pogłębianiu szeroko pojmowanej wiedzy i nabywaniu nowych umiejętności. Z kolei każdy typ biblioteki powinien promować uczenie się przez całe życie.(SBP, 2023)

Rzetelne opisanie udziału bibliotek akademickich w realizacji SDGs to temat na osobny artykuł. Na wyjątkową uwagę, w kontekście wykorzystania narzędzia InCites zasługuje udostępnianie zbiorów w formie elektronicznej. Podwyższenie poziomu edukacji wymaga zastosowania technologii, które zapewniają dostęp do wiarygodnych, specjalistycznych informacji szerokiemu gronu odbiorców. Użytkownicy bibliotek oczekują możliwości korzystania z obszernych zbiorów bez względu na czas i miejsce, w którym się znajdują. Biblioteki akademickie opłacają subskrypcje e-czasopism, baz danych i narzędzi, które są wyposa-

żone w zaawansowane rozwiązania umożliwiające intuicyjne wyszukiwanie i analizowanie danych. Ponadto dużą popularnością cieszą się udostępniane przez biblioteki skany materiałów drukowanych, prace dyplomowe, rozprawy doktorskie czy raporty. Wiele publikacji, z którymi użytkownik może się zapoznać w formie online ma potencjał inspirujący do działań na rzecz realizacji SDGs. Zagadnienie to jest na tyle istotne, że stało się ono przedmiotem dociekań naukowych. (Wan Mokhtar et al., 2023)

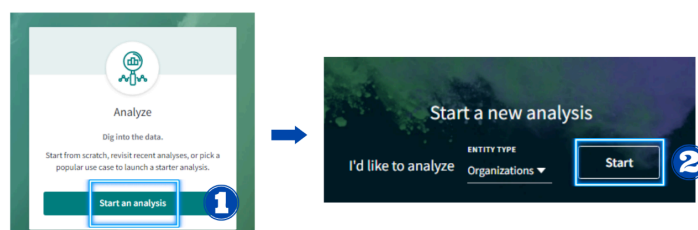
Podając temat dostępu do elektronicznych zasobów nie można pominąć faktu, że jest on uwarunkowany możliwościami finansowymi bibliotek. Rozwiązaniem niwelującym problem może się stać propagowanie polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych. Powiązanie realizacji 4. celu SDGs z otwartą nauką zostało wymienione m. in. w Rekomendacjach UNESCO dotyczących Otwartych Zasobów Edukacyjnych rozumianych jako materiały, które można wykorzystać do nauczania i badań. W dokumencie nie wprowadzono ograniczeń dotyczących formatu czy nośnika, na którym powinny być utrwalone. Zwrócono jednak uwagę na to, by zasoby znajdowały się w domenie publicznej lub były objęte prawami autorskimi i zostały udostępnione na otwartej licencji, która umożliwia nie tylko bezpłatny dostęp, lecz także ponowne wykorzystanie, adaptację i redystrybucję przez inne osoby.

³ <https://www.agenda2030.sbp.pl/index.php/biblioteki-na-rzecz-realizacji-agendy-2030-onz/>

3. Analiza dorobku naukowego z wykorzystaniem InCites Benchmarking & Analytics

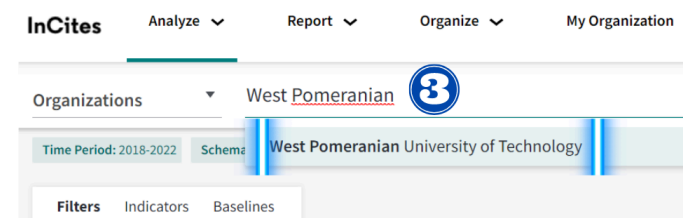
Uczelnie wyższe mogą korzystać z większości opcji dostępnych w InCites w ramach licencji krajowej. Rozpoczęcie pracy w narzędziu wymaga założenia indywidualnego konta użytkownika do usług oferowanych przez Web of Science. (Licencje Wirtualnej Biblioteki Nauki w roku 2023, 2023). Proces rejestracji należy wykonać z komputera znajdującego się w ramach Uczelnianej Sieci Komputerowej bądź połączonego z wirtualną siecią prywatną.

By wyodrębnić publikacje poruszające tematy powiązane z SDGs afiliowane do Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie należy postępować według przedstawionego poniżej schematu.

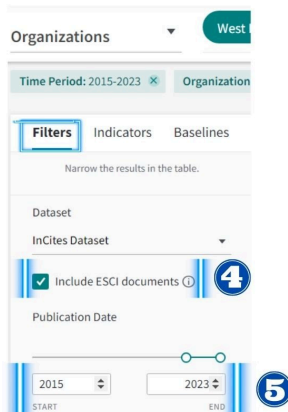
Rys. 3 Wybór modułu w zależności od celu analizy

Do wyodrębnienia publikacji afiliowanych do wybranej instytucji/organizacji według własnych preferencji można wykorzystać moduł Analyze (1-2).

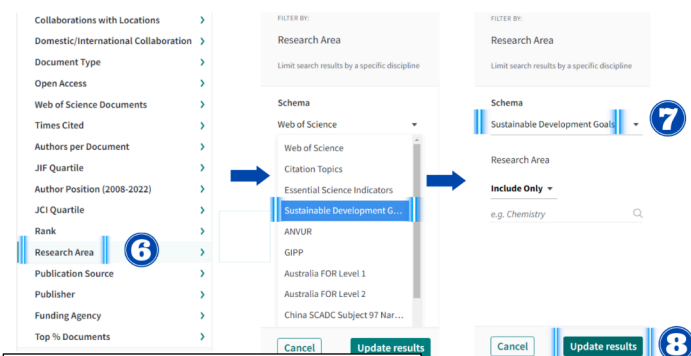
Rys. 4 Znalazienie instytucji/organizacji której publikacje będą poddawane analizie

By odszukać w InCites publikacje afiliowane do określonej instytucji/organizacji należy wpisać jej ujednoliconą nazwę – najczęściej jest nią jej nazwa w języku angielskim (3).

Rys. 5 Doprecyzowanie wyszukiwania

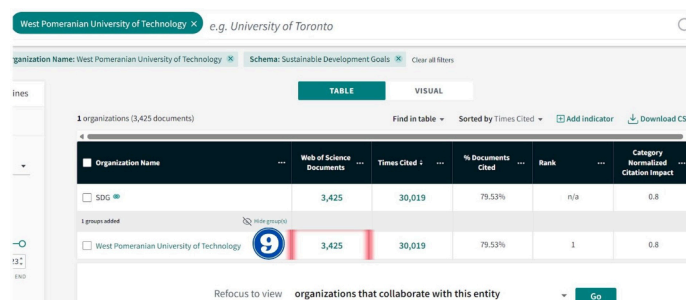
Precyzowanie analizy w InCites polega na stworzeniu adekwatnej do celu konfiguracji filtrów i wskaźników. Opcje wyboru zostały zebrane w lewym panelu strony głównej narzędzia. Na początku należy zdecydować o włączeniu lub wykluczeniu dokumentów indeksowanych w Emerging Sources Citation Index (4). Bardzo istotny jest wybór zakresu dat wydania dokumentów, które będą poddawane analizie. Na potrzeby artykułu wybrano przedział 2015-2023 (5).

Rys. 6 Wybór rodzaju klasyfikacji publikacji

Kluczowym filtrem jest Research Area – czyli obszar badawczy. By wyodrębnić dokumenty związane z SDGs należy wybrać obszar badawczy Sustainable Development Goals (6-8).

Publikacje, które w żadnym stopniu nie są związane z tematem zostaną przez system pominięte.

Rys. 7 Wyświetlenie listy publikacji

By wyświetlić wszystkie publikacje związane z SDGs, które zostały wygenerowane przez system zgodnie z wprowadzonymi filtrami należy kliknąć w liczbę w kolumnie zatytułowanej Web of Science Documents (9). W dniu 6.09.2023 roku w InCites zaindeksowano 3 425 wszystkich typów publikacji⁴ realizujących cele SDGs, w których przynajmniej jeden z autorów był afiliowany do Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

Opcjonalnie wyodrębnione publikacje można poddać dalszej analizie poza narzędziem InCites. W tym celu należy wybrać polecenie View in Web of Science (10). Z kolei by zapisać wszystkie bądź określone dokumenty w pliku csv wystarczy kliknąć w polecenie Download table (11).

⁴ By zawęzić bądź wykluczyć z listy wyników określony rodzaj dokumentu należy wykorzystać filtr Document Type.

ORGANIZATION DETAILS

SDG 10

Web of Science Documents: 10

3,425 total documents

Download table

Article Title	Authors	Source	Research Area	Document Type	Volume	Issue	Pages	Publication Date	Times Cited
Adsorption of anionic azo dyes from aqueous solutions onto graphene oxide: Equilibrium, kinetic, and thermodynamic studies	Konicki, Wojciech; Aleksandrak, Małgorzata; Mousynski, Dariusz; Mięsińska, Ewa	JOURNAL OF COLLOID AND INTERFACE SCIENCE	06 Clean Water and Sanitation; 11 Sustainable Cities and Communities	Article	496	n/a	188-200	2017	292
Graphene-based materials for capacitive	Liu, Peiyang; Yan, Tingting; Shi, Liyi; Park, Ho Seok; Chen,	JOURNAL OF MATERIALS CHEMISTRY A	11 Sustainable Cities and Communities	Review	5	27	13907-13943	2017	213

Refocus to view organizations that collaborate with this entity

Rys. 8 Pobieranie i analiza wyodrębnionych publikacji

Do osiągnięcia założonego w artykule celu kluczowym momentem jest wybranie odpowiedniego polecenia z opcji Refocus to view. Każda z nich grupuje publikacje według wybranych przez użytkownika parametrów (12).

West Pomeranian University of Technology

Schematic Sustainable Development Goals

TABLE VISUAL

1 organizations (3,425 documents)

Find in table Sorted by Times Cited Add indicator Download CSV

Organization Name	Web of Science Documents	Times Cited	% Documents Cited	Rank	Category Normalized Citation Impact
SDG 10	3,425	30,019	79.53%	n/a	0.8
West Pomeranian University of Technology	3,425	30,019	79.53%	1	0.8

Refocus to view research areas this entity has published in

Rys. 9 Wyodrębnienie publikacji w ramach podzbiorów składających się na wybrany obszar badawczy

Na potrzeby poniższego artykułu wyodrębniono w kroku nr 6 (Rys. 6) publikacje pracowników afiliowanych do ZUT realizujące cele SDGs. By przejść do publikacji poruszających temat poszczególnych celów SDGs należy w polu Refocus to view wybrać opcję research areas this entity has published in (13).

16 Research areas (3,425 documents)

TABLE VISUAL

Find in table Sorted by Web of Science Documents Add indicator Download CSV

Research Area	Web of Science Documents	Times Cited	% Documents Cited	New Notes
03 Good Health and Well-being	1,081	7,314	79.48%	34.28%
11 Sustainable Cities and Communities	586	5,651	79.02%	50.51%
06 Clean Water and Sanitation	476	6,034	84.03%	52.2%
12 Responsible Consumption and Production	361	4,198	83.1%	39.83%
13 Climate Action	358	2,192	81.02%	67.6%
07 Affordable and Clean Energy	275	2,677	80%	45.09%
02 Zero Hunger	260	1,951	87.32%	24.23%
15 Life on Land	250	1,544	92%	62.9%
05 Terrestrial Ecosystems	273	1,544	70.66%	42.37%

Rys. 10 Prezentacja wyników w tabeli

Domyślnie InCites sortuje wyniki według liczby zaindeksowanych dokumentów. By to zmienić należy rozwinąć zakładkę przy wybranym wskaźniku i ustawić sortowanie według własnych preferencji.

4. Wizualizacja i dalsza analiza wyników

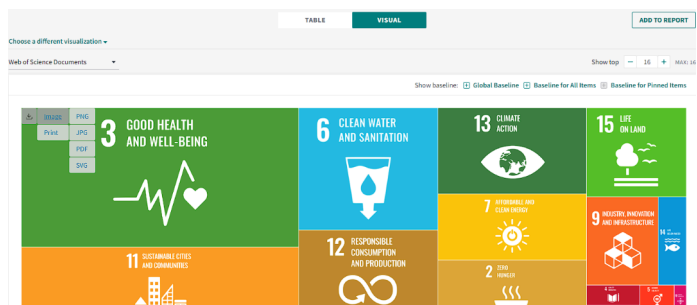
Narzędzie InCites pozwala na prezentację wyników nie tylko w postaci tabeli. Przed zmianą sposobu wizualizacji należy zastanowić się jakie dane mają zostać zaprezentowane. Liczba zaindeksowanych w Web of Science dokumentów, liczba cytowań, %cytowanych dokumentów i znormalizowany dla kate-

gorii wskaźnik wpływu to mierniki, które są ustawione domyślnie. By dodać własne należy wybrać polecenie Add indicator (Rys. 10). Zasadność wykorzystania poszczególnych wskaźników powinna być dobrze przemyślana. Ważne jest aby dokonując oceny dorobku naukowego nigdy nie kierować się jedną miarą. Firma Clarivate przygotowała podręcznik, który w zwięzły sposób przedstawia algorytm obliczania poszczególnych wskaźników oraz

wskazuje w jakich analizach można je wykorzystać.

Analiza publikacji autorów afiliowanych do ZUT wykazała, że najwięcej 1 081 realizuje 3. cel SDGs – Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt. Najmniej cel 16. – Promowanie pokojowych i inkluzyjnych społeczeństw, zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz budowanie na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji, sprzyjających włączeniu społecznemu. Do celu 17 nie została zakwalifikowana żadna publikacja.

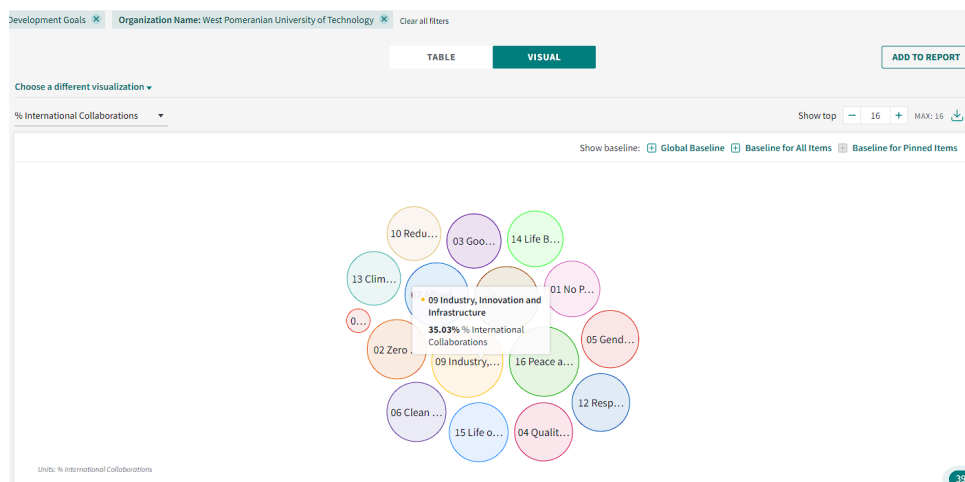
Poza prezentacją wyników w tabeli narzędzie InCites pozwala na atrakcyjną wizualizację wyników, którą można pobrać w formatach: PNG, JPG, PDF oraz SVG bądź wydrukować.

Rys. 11 Wizualizacja wyników – liczba dokumentów z udziałem pracowników afiliowanych do ZUT w ramach poszczególnych celów SDGs

Sortowanie wyników według %cytowania dokumentów wykazało, że najbardziej doceniane są publikacje realizujące cel nr 2 czyli Zero hunger (87,31%). Należy jednak pamiętać, że na procentowy wskaźnik cytowań wpływa m. in. liczba dokumentów, których w tym przypadku jest zaledwie 260. W przypadku prowadzonych w InCites analiz jest to bardzo istotna kwestia. Z tego powodu przed rozpoczęciem pracy, bez względu na jej cel, warto zawęzić analizowany zbiór do minimalnej liczby zaindeksowanych w Web of Science dokumentów. By to zrobić należy wykorzystać filtr Web of Science Documents.

Kontynuując, najwięcej publikacji powstałych w ramach współpracy międzynarodowej pracowników ZUT dotyczyło realizacji celu nr 9 Industry, Innovation and Infrastructure (35,03%).

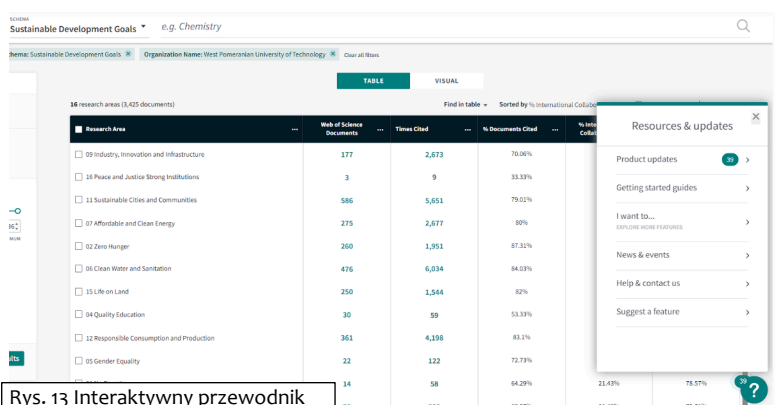

Rys. 12 Wizualizacja wyników – współpraca międzynarodowa pracowników afiliowanych do ZUT z podziałem na publikacje realizujące poszczególne cele SDGs

5. Zamiast podsumowania

Prowadzenie analiz w narzędziu InCites z pewnością wymaga dużej uwagi i wprawy.

Firma Clarivate obok wymienionego powyżej podręcznika oferuje swoim użytkownikom dodatkową pomoc w postaci interaktywnego przewodnika. By z niego skorzystać należy w prawym dolnym rogu ekranu wybrać znak zapytania oraz polecenie Getting started guides bądź I want to... (Rys. 13). ♦

Rys. 13 Interaktywny przewodnik

Bibliografia:

- Gomułka, M. (2021). Co bibliotekarski świat mówi o celach zrównoważonego rozwoju? Przegląd najważniejszych kierunków i inicjatyw [Article]. EBIB - Electronic Bulletin for Librarians, 199(4), 1-13.
- IFLA Library Map of the World. (2023). <https://librarymap.ifla.org/>
- Licencje Wirtualnej Biblioteki Nauki w roku 2023. (2023). <https://wbn.icm.edu.pl/licencje/#wos>
- ONZ, Z. O. (2015). Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego A/RES/70/1: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. <https://www.un.org.pl/agenda-2030-rezolucja>
- Powering Sustainable Development à IFLA. (2023). <https://www.ifla.org/units/sustainable-development/>
- SBP. (2023). Biblioteki na rzecz realizacji Agendy 2030 ONZ. <https://www.agenda2030.sbp.pl/index.php/biblioteki-na-rzecz-realizacji-agendy-2030-onz/>
- Wan Mokhtar, W. N. H., Shaifuddin, N., Mohamad, A. A., Rofoe, F. H. A., Rambeli, S. A., & Nasir, M. A. M. (2023). Electronic Resources in Academic Libraries and Its Contribution Towards Sustainable Development Goals. International Journal of Information & Knowledge Management (22318836), 13(1), 121-131.
- Warsaw, U. (2023). Cele Zrównoważonego Rozwoju. <https://www.un.org.pl/>

Programy do zarządzania bibliografią EndNote i Mendeley

Tekst: **Agnieszka Bajda**

Jednym z najistotniejszych elementów działalności naukowej, na każdym jej etapie, jest publikowanie efektów swojej pracy. W procesie tworzenia tekstów naukowych niezbędne jest zgromadzenie i opracowanie niezliczonej ilości literatury dotyczącej opisywanego zagadnienia. Jest to szczególnie żmudny i wymagający etap pracy. Kolejnym jest cytowanie wybranej literatury i tworzenie bibliografii załącznikowej, podczas której dochodzi do częstych pomyłek i nieścisłości w podawaniu metadanych cytowanych dokumentów.

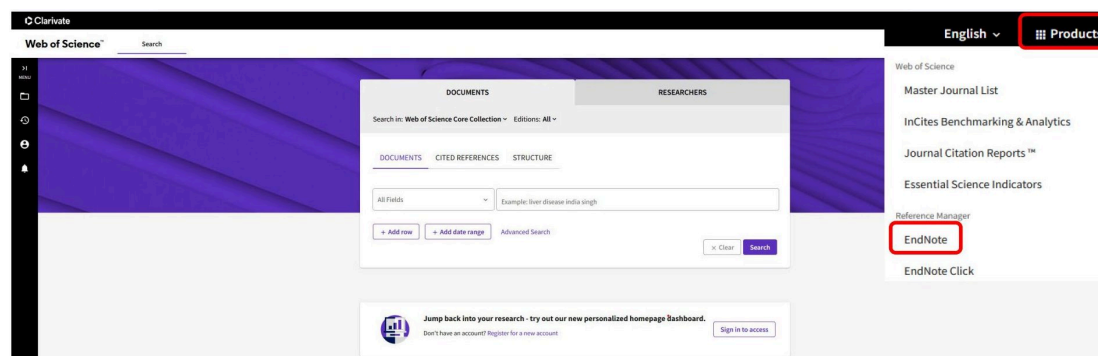
Na obu tych etapach nieocenioną pomocą służą tzw. menedżery bibliografii, które pozwalają w szybki i łatwy sposób gromadzić, porządkować i opracowywać literaturę, a następnie równie łatwo ją cytować.

Załączkami dzisiejszych tego typu narzędzi były programy powstające w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku, służące do przechowywania i przeszukiwania zgromadzonych danych. Oczywiście od tego czasu oprogramowanie wykorzystywane do szeroko rozumianego zarządzania bibliografią wyewoluowało i pełni dziś szereg niezwykle przydatnych funkcji, które pozwalają na:

- przeszukiwanie baz danych i katalogów
- szybkie i łatwe gromadzenie informacji bibliograficznych z różnych źródeł we własnych bibliotekach dostępnych online i offline wraz z plikami pełnotekstowymi
- porządkowanie bibliotek z wykorzystaniem stworzonych przez użytkownika folderów oraz dostępnych narzędzi, jak na przykład opcja usuwania zdublowanych rekordów
- dzielenie się swoją biblioteką ze współpracownikami
- automatyczne tworzenie cytowań i bibliografii załącznikowej w trakcie pisania publikacji dzięki rozszerzeniom współpracującym z edytorami tekstu
- edycję cytowań oraz zmianę stylu bibliograficznego zastosowanego w dokumencie.

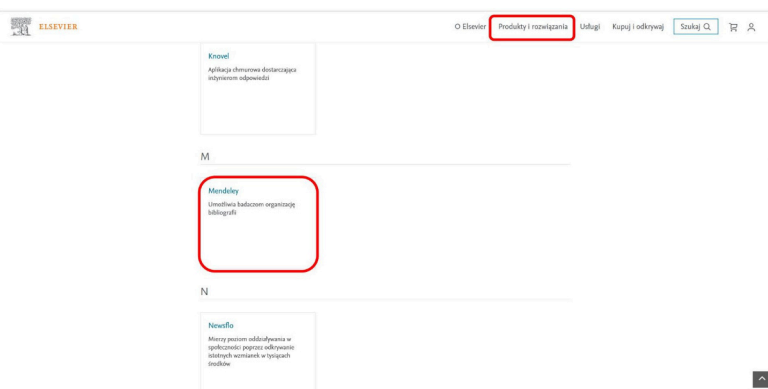
Warto wykorzystywać tego typu produkty, nie tylko by ułatwić sobie pracę, ale również wyeliminować błędy i pomyłki w cytowanych danych bibliograficznych.

Oprócz programów typu open source, społeczność akademicka ma do dyspozycji darmowe wersje oprogramowania oferowane przez niektórych wydawców. Wśród nich znajduje się EndNote proponowany przez firmę Clarivate (Web of Science) oraz Mendeley będący własnością firmy Elsevier.

Ten pierwszy można znaleźć w zakładce Products na stronie Web of Science.

Mendeley z kolei można, między innymi, zainstalować, wchodząc w zakładkę Produkty i rozwiązania na stronie Elsevier, gdzie znajdują się wszystkie produkty firmy uszeregowane alfabetycznie.

Szczegółowe instrukcje użytkowania obu programów, powstałe w ramach Kursów finansowanych ze środków projektu "ZUT 4.0 - Kierunek: Przyszłość"/ POWER, można znaleźć na platformie edukacyjnej Moodle naszej Uczelni. ♦

Sól, znaczy bezcenna

Tekst: *Izabela Gaik-Bielawa*

Zasolone wody oceanów były dobrym domem dla powstającego życia biologicznego na Ziemi. Ten ważny składnik chemiczny jest nieodłączny dla fauny, flory, rozwoju cywilizacji. Sól to podstawa gospodarek państw, handlu i bogactwa, chemicznie zaś to nic innego, jak NaCl (chlorek sodu – mineralogia określa go mianem halitu) oraz jego domieszki: węglany, chlorki, siarczany głównie magnezu, wapnia i potasu. Już Starożytni Rzymianie, Celty, Fenicjanie konserwowali za jej pomocą mięso, ryby i warzywa. Nasza zależność od soli jest wielowiekowa i bogata. Tam, gdzie występowały złoża soli kamiennej, powstawały kopalnie, zaś tam gdzie było to niemożliwe – saliny.

Fot. 1 Saliny w Peru

źródło: Foto: Dachalan <https://www.flickr.com/photos/54945394@N00/2668897777/in/photostream/>

Fot. 2 Saliny

źródło: Foto: Cytoskeletal <http://cytoskeletal.pixnet.net/blog>

Saliny występują w różnych zakątkach Ziemi. Ważne, aby sprzyjał im gorący klimat. W Europie, u wybrzeży Morza Czarnego, Śródziemnego, wyłabiano w przybrzeżnych skałach płytkie, kilkunastocentymetrowe baseny zasilane słoną wodą morską. Zbiorniki te, często o regularnych kształtach, prostokątów i kwadratów z perspektywy lotu ptaka tworzą piękne krajobrazy. W klimacie suchym i ciepłym, słona woda morska szybko odparowuje z płytkiej, wygradzonej panwi pozostawiając po sobie białe złoto. Jak cenne były to obiekty, świadczy fakt powstania w Starożytnym Rzymie, drogi zwanej Via Salaria. Transportowano nią sól znad salin położonych nad Morzem Adriatyckim aż do bram Wiecznego Miasta.

Fot. 3 Saliny w Peru

źródło: Foto: Dachalan <https://www.flickr.com/photos/54945394@N00/2668897777/in/photostream/>

Fot. 4 Saliny na wyspie GOZO, Malta

źródło: Foto: Ray Ziak <https://unsplash.com/photos/Dsf6FoQzF4Q>

Baseny solne mają też różne kolory. Warto odwiedzić je o zmierzchu, kiedy odbijające się słońce, tworzy wyjątkowo piękną grę kolorów i odcieni, której nie oprze się obiektyw aparatu fotograficznego. Taką mozaiką barw można zastąpić niejedno nowoczesne dzieło sztuki.

Saliny Wysp Kanaryjskich, położone są w lagunach powstałych w wyniku erupcji wulkanicznych, które odgrodziły je od morza barierą z lawy. Czerni wulkanicznych skał i przybrzeżnych plaż Lanzarote oraz La Palmy kontrastuje z białą wydobywaną soli. Peruwiańskie i maltańskie panwie solne, to jasnobieżowe prostokąty wpisujące się w nadmorski krajobraz. Maltańska wyspa Gozo ma w każdej części solniska ale najwięcej geometrycznych

panew zobaczymy na jej północnym końcu. Tam, do Marsalforn prowadzi ich trzykilometrowy szlak. Przyklejone do wybrzeża salniska to piętko samo w sobie.

Wiele jest tego typu obiektów w każdej części świata. Nie sposób wymienić wszystkich. Chorwacja ma swoje skarby na wyspie Pag. W Wietnamie odkryjemy solne pola Hon Khoi w okolicach miasta Nha Trang na południu kraju.

Obecnie różny jest stan panwi solnych, niektóre są ciągle eksploatowane, zapewniają źródło stałego zarobku dla mieszkańców i atrakcję dla turystów. Wiele rodzin w sezonie od maja do września pozyskuje duże ilości naturalnej soli i sprzedaje do sklepów i restauracji. Zbieracze soli pojawiają się jeszcze przed świtem, by uniknąć palącego słońca. Tą tradycję maltańscy przekazują sobie z pokolenia na pokolenie. Jeszcze inne panwie stanowią urokliwy, wyrzeźbiony przez fale morskie element krajobrazu.

Fot. 5 Mężczyzna pracujący w stawie do odparowywania soli w kopalni Maras w Peru

źródło: Foto: Oliver Foestner <https://www.istockphoto.com/en/photo/maras-salt-mines-peru-gm964438312-263308663?phrase=salt%20pans%20peru>

Fot. 6 Saliny na Wyspach Kanaryjskich

źródło: Foto: Ingo Ronner <https://www.flickr.com/photos/25143217@N05/6818744956>

Z wielu innych przyczyn, ale także dla tego pięknego, unikatowego widoku, postanowiliśmy odwiedzić Malte. Nasze krótkie spotkanie z wyspą zaczyna się w Zatoce św. Pawła. Pomimo zimowej, lutowej aury szesnaście stopni w cieniu. W słońcu nawet więcej, odczucie wczesnej wiosny. Aby zobaczyć saliny, musimy z głównej wyspy – Malty, przetransportować się na mniejszą – Gozo. Jedziemy autem lewą stroną drogi (scheda brytyjskiej kolonizacji) na północny kraniec wyspy. Terminal portowy wibruje wielogłosem turystów niczym Wieża Babel. Prom na Gozo w pełnym słońcu, na otwartym pokładzie, pozwala zauroczyć się klifami w kolorze jasnego piasku, które majestatycznie przegładają się w szafirowym morzu. Dopływamy w pół godziny. Pierwszy etap z przystani promowej, prowadzi nas pod niemałą górkę. Odpowiedź nasuwa się sama - stąd na wyspie tak wysokie i urokliwe klify. Trasa

Fot. 7 Saliny na wyspie Gozo, Malta

Foto: Iza Gaik-Bielawa

Fot. 8 Saliny na wyspie Gozo, Malta

źródło: Foto: Andrew Sliwkin <https://unsplash.com/photos/JLXYodYWz2I>

trekkingowa zaskakująco zaczyna się za pizzerią. Wystarczy ominąć budynki aby wejść na szlak. Z góry widzimy już cel wyprawy. Lepka, jasna glina po wczorajszym deszczu nie chce odkleić się od butów. Nieliczni turyści w tej wielkiej przestrzeni, równie ostrożnie przemieszczają się w dół, ku morzu. Schodzimy z wysokiego, stromego zbocza. Mijamy idealnie gładkie, piaskowe góry nieporośnięte żadną zielenią. Na dole, z brzegu widzimy je lepiej, pofalowane struktury piaskowca w popołudniowym świetle dnia. Saliny Xatt I-Aħmar położone na południu wyspy, to nieczynne małe baseny, usytuowane tuż nad skalistym brzegiem morza. Niegdyś starannie, geometrycznie uformowane, dzisiaj podmyte słoną wodą zaokrąglają swoje twarde kształty. Jest poza sezonem. Teraz nie wydobywa się już soli, na razie pozostał tylko ślad. ♦

Naukowcy z ZUT w prestiżowym rankingu World's Top 2% Scientists

Tekst: Anna Gryta

4 października 2023 r. opublikowany został Ranking World's Top 2% Scientists obejmujący najbardziej wpływowych naukowców z całego świata. Zestawienie przygotowywane jest przez naukowców ze Stanford University we współpracy z wydawnictwem Elsevier BV i firmą SciTech Strategies, Inc.

W 2023 roku opublikowano dwa zestawienia, z których pierwsze uwzględnia dorobek naukowy badaczy z okresu od początku ich kariery naukowej do końca 2022 roku (z uwzględnieniem zarówno osób aktywnych, jak i tych, które zakończyły już swoją karierę), a drugie – naukowców, których publikacje były najczęściej cytowane w 2022 roku.

Ranking World's Top 2% Scientists, obejmujący ścisłą światową czołówkę naukową, jest opracowywany od kilku lat w oparciu o dorobek naukowy poszczególnych badaczy, zgromadzony w bazie Scopus. Naukowcy oceniani są w oparciu o m.in. takie kryteria bibliometryczne, jak całkowita liczba cytowań, indeks Hirscha (h-index), skorygowany o współautorstwo indeks Schreibera, pozycję i rolę autora wśród współautorów publikacji czy liczbę artykułów.

W rankingu dotyczącym całego dorobku naukowego, pośród ponad 204 tysięcy naukowców z całego świata, zostało wyróżnionych 1119 badaczy z Polski. Natomiast w rankingu dotyczącym wyłącznie cytowań za 2022 rok, w gronie ponad 210 tysięcy naukowców z całego świata znalazło się 1142 polskich badaczy.

W zestawieniu obejmującym cały dorobek w karierze naukowej znalazło się czternastu naukowców z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, natomiast w tym, które uwzględnia naukowców najczęściej cytowanych w 2022 r. znalazło się piętnastu przedstawicieli naszej Uczelni. Łącznie wyróżniono 19 naukowców z ZUT.

Szczegóły rankingu znajdują się na stronie internetowej:

<https://elsevier.digitalcommonsdata.com/datasets/btchxktyzw/6>

Zestawienie naukowców w ZUT z rankingu World's Top 2% Scientists z kategorii kariera
(oprac. własne).

ROK	2019	2020	2021	2022
Liczba naukowców z Polski	725	957	1058	1119
Liczba naukowców z ZUT w danym roku	9	11	12	14
Imię i nazwisko naukowca ZUT (kol. alfabetycznie)	Pozycja wśród naukowców z Polski			
prof. dr hab. inż. Andrzej Błędzki	143	162	160	174
prof. dr hab. inż. Zbigniew Czech	521	524	514	520
dr hab. Xuecheng Chen	x	x	x	677
prof. dr hab. inż. Marek Gryta	61	60	58	58
prof. dr hab. inż. Elżbieta Horszczaruk	x	x	x	742
prof. dr hab. inż. Sławomir Kaczmarek	x	579	587	622
prof. dr hab. inż. Ewa Mijowska	422	394	378	355
prof. dr hab. inż. Antoni W. Morawski	381	391	392	339
prof. dr hab. inż. Sylwia Mozia	256	223	216	202
dr hab. inż. Jacek Piskorowski , prof. ZUT	715	941	1045	1096
prof. dr hab. inż. Jacek Przepiórski	x	x	x	780
dr inż. Wojciech Sałabun	x	x	820	737
dr hab. inż. Elżbieta Tomaszewicz , prof. ZUT	x	930	1041	x
prof. dr hab. inż. Maria Tomaszewska	173	169	185	203
prof. dr hab. inż. Beata Tryba	395	399	408	446

Zestawienie naukowców w ZUT w rankingu World's Top 2% Scientists z kategorii cytowania w 2022 r.
(oprac. własne).

ROK	2019	2020	2021	2022
Liczba naukowców z Polski	774	1027	1092	1142
Liczba naukowców z ZUT w danym roku	8	13	13	15
Imię i nazwisko naukowca ZUT (kol. alfab.)	Pozycja wśród naukowców z Polski			
prof. dr hab. inż. Janusz Błaszowski	x	x	x	1062
prof. dr hab. inż. Andrzej Błędzki	64	106	109	109
prof. dr hab. inż. Zbigniew Czech	306	505	539	705
prof. dr hab. inż. Marek Gryta	21	19	12	28
(doktorant) Sadegh Hamidreza	x	x	412	642
prof. dr hab. inż. Elżbieta Horszczaruk	301	267	315	342
dr hab. inż. Jarosław Jankowski , prof. ZUT	x	873	x	x
prof. dr hab. inż. Sławomir Kaczmarek	x	x	x	916
dr hab. inż. Krzysztof Małecki , prof. ZUT	664	x	x	x
prof. dr hab. inż. Beata Michalkiewicz	x	x	398	639
prof. dr hab. inż. Ewa Mijowska	310	274	264	197
prof. dr hab. inż. Antoni W. Morawski	x	477	446	411
prof. dr hab. inż. Sylwia Mozia	128	126	146	153
dr hab. inż. Krzysztof Okarma , prof. ZUT	x	931	x	x
dr inż. Wojciech Sałabun	x	194	110	140
dr hab. inż. Paweł Sikora , prof. ZUT	x	x	712	360
prof. dr hab. inż. Maria Tomaszewska	180	231	305	469
dr Wen Xin	x	585	x	x
dr hab.inż. Magdalena Zdanowicz , prof. ZUT	x	655	642	310

Uwaga: w obu zestawieniach nazwiska naukowców zostały podane w kolejności alfabetycznej, a nie wynikającej w rankingu. Znak „X” oznacza brak danego naukowca a zestawieniu z danego roku. Im niższa liczba w tabeli, tym wyższa pozycja z rankingu. ♦

Działo się w Bibliotece - kalendarium wydarzeń

Tekst: **Agnieszka Bajda**

Ze względu na wyjątkowo intensywne, tegoroczne obchody Tygodnia Bibliotek, ukazał się pod koniec ubiegłego roku akademickiego specjalny numer Newslettera Biblioteki Głównej, szczegółowo prezentujący wydarzenia tego bibliotekarskiego święta. Nie oznacza to jednak, że poza Tygodniem Bibliotek nic ciekawego się u nas nie działo – przeciwnie, stąd krótkie podsumowanie w postaci kalendarium, tego co interesującego miało miejsce w Bibliotece Głównej w semestrze letnim roku akademickiego 2022/23.

Fot. 1 Michael Maua z wizytą w Bibliotece Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska

13 kwietnia, po styczniowych odwiedzinach kenijskich gości, z kolejną wizytą przybył do nas Michael Maua pracujący na co dzień w Bibliotece Uniwersyteckiej Uniwersytetu Pwani, w której odpowiada za zasoby cyfrowe oraz jest koordynatorem instytucjonalnego systemu zarządzania wiedzą na uczelni. Jego badania koncentrują się na projektach alfabetyzacji wizualnej na różnych uczelniach w Afryce. Jest zaangażowany w krajowe i międzynarodowe projekty badawcze, mające na celu szkolenie, budowanie świadomości i badanie kwestii związanych z prawami autorskimi, umiejętnościami wizualnymi i systemami open source ośrodkach akademickich w Afryce. Poza wszystkimi agendami Biblioteki Głównej, nasz gość miał także okazję odwiedzić Bibliotekę Wydziału Budownictwa Inżynierii Środowiska.

19 kwietnia, decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biblioteka Główna ZUT w Szczecinie została włączona do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. W skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej wchodzi wszystkie biblioteki publiczne oraz inne biblioteki włączone decyzją ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Biblioteki te, zgodnie z ustawą o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 roku, są zobowiązane do prowadzenia jednolitej działalności bibliotecznej i informacyjnej umożliwiającej korzystanie z materiałów bibliotecznych i innych źródeł informacji.

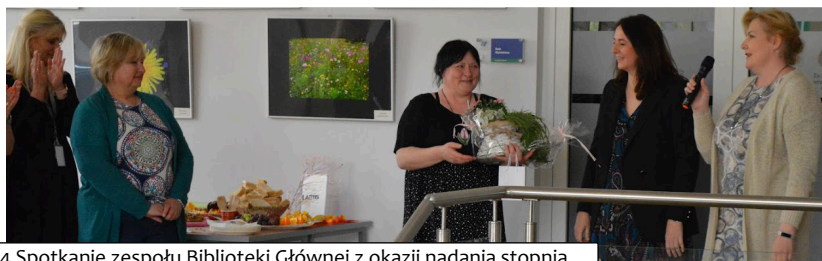
Fot. 2 Informacja o włączeniu Biblioteki Głównej ZUT w Szczecinie do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej na stronie Biblioteki Narodowej

25 kwietnia podczas otwartego szkolenia dla wnioskodawców i osób realizujących projekty badawcze w ramach konkursów organizowanych przez Narodowe Centrum Nauki Biblioteka Główna zorganizowała punkt konsultacyjno-informacyjny. Pracownicy Ośrodka Informacji i Dokumentacji Naukowej w punkcie udzielały informacji na temat Repozytorium ZUT, Repozytorium Otwartych Danych badawczych - MOST Wiedzy oraz działalności Sekcji ds. Otwartej Nauki.

Fot. 3 Pracownicy Ośrodka Informacji i Dokumentacji Naukowej BG ZUT w punkcie konsultacyjnym podczas otwartego szkolenia NCN

15 maja nasza koleżanka Marta Piątek-Hnat Uchwałą nr 101 Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie uzyskała stopień doktora habilitowanego. Aktywność naukowa dr hab. inż. Marty Piątek-Hnat koncentruje się wokół dyscypliny inżynieria materiałowa, a stopień nadano habilitantce na podstawie serii publikacji pod wspólnym tytułem „Opracowanie technologii otrzymywania i modyfikacji radiacyjnej elastomerów estrowych z wykorzystaniem wielofunkcyjnych alkoholi pochodzenia naturalnego”. Warto dodać, że Marta Piątek-Hnat na co dzień jest koordynatorem ds. otwartego dostępu w ZUT i Data Stewardem.

Fot. 4 Spotkanie zespołu Biblioteki Głównej z okazji nadania stopnia doktora habilitowanego inżyniera Marcie Piątek-Hnat

18 maja w Bibliotece Głównej odbyło się szkolenie przeprowadzone przez pana Piotra Gołkiewicza z firmy Elsevier, poświęcone bazie Reaxys i dedykowane naukowcom, głównie z Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej. Szkolenie, w którym wzięło udział ponad dwadzieścia osób, miało charakter warsztatowy, tak, by uczestnicy mogli na bieżąco śledzić i testować prezentowane funkcje. Wszystkie osoby biorące udział w spotkaniu otrzymały certyfikaty.

Fot. 5 Szkolenie z bazy Reaxys

22 czerwca, można powiedzieć, że już tradycyjnie, gościliśmy studentów oraz wolontariuszy Akademii Przyszłości, wraz z rodzinami i sympatykami podczas Gali Sukcesów. Podczas uroczystości, oprócz wręczenia dyplomów i upominków uczestnikom, nie brakowało świetnej zabawy, uśmiechu i słodkości. Dla pracowników Biblioteki to ogromna radość, że mali „Akademyści” czują się w naszych murach tak dobrze, że chętnie powracają do nich przy okazjach swych uroczystości. Kto wie? Może któregoś dnia wrócą tu jako studenci ZUT?

Fot. 6 Gala Sukcesów Akademii Przyszłości 2023

Następne odwiedziny to również kolejna, bo trzecia wizyta przemysłowych gości z Kenii, która miała miejsce **29 czerwca**. Tym razem, znanej już nam dr Wanyendzie Chilimo z Technical University of Mombasa, którą gościliśmy w naszej Bibliotece w styczniu, towarzyszył dr Michael Sualo z tejże uczelni. Doktor Sualo odpowiada w TUM za badania partnerskie, innowacje i zarządzanie własnością intelektualną, stąd główne obszary jego zainteresowania dotyczyły tych zagadnień. W spotkaniu uczestniczyła również Pani dr inż. Justyna Zatorska, rzeczniczka patentowa z Działu Wynalazczości i Ochrony Patentowej, która przybliżyła gościom kwestie związane z wynalazczością i ochroną własności intelektualnej i przemysłowej. W trakcie wizyty była również okazja do odwiedzenia Ośrodka Informacji Patentowej i Normalizacyjnej Biblioteki Głównej, gdzie Pani Anna Wiktorska zaprezentowała jego działalność doradczą oraz system udostępniania dokumentów patentowych i normalizacyjnych.

Fot. 7 Goście z Kenii w Ośrodku Informacji Patentowej i Normalizacyjnej Biblioteki Głównej ZUT w Szczecinie

Joanna Rudna zaprezentowała dokumentację fotograficzną remontu i modernizacji biblioteki. Nasza gościni była pod wrażeniem ogromu pracy włożonej w inwestycję i obdarowała panią Joannę shuką, czyli kocem afrykańskim i etniczną biżuterią.

Tego samego dnia miało miejsce inne miłe spotkanie, tym razem w gronie bibliotekarzy, do którego okazją była promocja doktorska jednego z naszych kolegów, na co dzień pracującego w Bibliotece Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, doktora inżyniera Daniela Kwaśniewskiego. Daniel doktoryzował się na Wydziale Nauk o Żywności i Rybactwa, a jego praca doktorska, której obrona odbyła się **20 czerwca**, dotyczy wykorzystania oczyszczonych solanek wtórnych po procesach membranowych do optymalizacji procesu dojrzewania śledzia solonego metodą zalewową. Podczas spotkania były naturalnie gratulacje i upominki od dyirekcji oraz kolegów i koleżanek dla świeżo upieczonego doktora. Nie zabrakło również przekąsek – oczywiście głównie rybnych.

Fot. 8 Doktor inżynier Daniel Kwaśniewski w towarzystwie dyirekcji Biblioteki

Wakacje to również czas rekrutacji na studia. Od maja trwały intensywne prace modernizacyjne związane z adaptacją pomieszczeń w budynku Biblioteki Głównej przeznaczonych na potrzeby Centrum Rekrutacji ZUT w Szczecinie. Od **13 lipca** tego roku kandydaci składają dokumenty do Komisji Rekrutacyjnej w nowej siedzibie. ♦

Fot. 9 Nowa siedziba Komisji Rekrutacyjnej ZUT w Szczecinie

Czy informacja może być sztuką ? cz.2

Tekst: **Joanna Rudna**

Najczęściej stosowanymi graficznymi formami przekazywania treści, które mogą być wykorzystywane w celach dydaktycznych są prezentacje multimedialne oraz infografiki informacyjne. Pierwsza część artykułu (Newsletter 1/2023) poświęcona była infografikom jako metodzie tworzenia, analizy i przekazywania informacji przy pomocy środków wizualnych.

Inną powszechnie stosowaną podczas szkoleń kategorią wizualizacji są prezentacje. Mogą być statyczne lub zawierać elementy multimedialne: dźwięki, animacje, filmy, które dodatkowo angażują uwagę odbiorcy. Prezentacje bywają samodzielnym źródłem wiedzy lub materiałem dydaktycznym, który poprzez zawarte w nim treści, pomaga prowadzić zajęcia dydaktyczne. Ścieżka narracji przejmuje wtedy rolę nauczyciela/prezentera, a treści zawarte na slajdach stanowią kwintesencje wypowiedzi ustnej prelegenta.

Ze względu na strukturę można wyróżnić prezentacje liniowe inaczej sekwencyjne lub rozgałęzione. W prezentacji sekwencyjnej określone jest następstwo poszczególnych ekranów. W rozgałęzionej kolejność ekranów oraz rodzaj podejmowanych działań pozostawiona jest do dyspozycji oglądającego. Taka prezentacja posiada cechy interaktywności.

Najbardziej znanymi narzędziami do tworzenia prezentacji są programy PowerPoint, Google Slides, platforma Prezi czy Canva.

Opracowanie dobrej, profesjonalnej, przejrzystej, czytelnej prezentacji wymaga przestrzegania kilku reguł zapewniających skuteczny przekaz treści. Oto kilka „złotych rad”:

- Spójność prezentacji – harmonijny wygląd, jednolita stylistyka, stosowanie motywu przewodniego, proporcje i marginesy,
- Stała paleta kolorów – zastosowanie dobrze skomponowanego motywu kolorystycznego, używanie maksymalnie trzech kolorów dominujących,
- Typografia – stosowanie – dobór odpowiednich fontów stosowanie najwyżej dwóch krojów pisma, stosowanie prostych, bezszeryfowych czcionek,
- Zasada minimalizmu – wyważona ilość tekstu i wstawianych obiektów w odniesieniu do całej powierzchni slajdu,
- Wzbogacenie slajdu o elementy graficzne – wysokiej jakości zdjęcia, ikony, infografiki, wykresy, schematy blokowe,
- Wyważone stosowanie animacji – unikanie nadmiaru ruchomych elementów, przejść, dźwięków, stosowane animacje powinny być zgodne z naturalnym procesem czytania, czasy przejść powinny umożliwiać swobodne przyswojenie informacji,
- Graficzne przedstawianie danych liczbowych – przedstawianie danych liczbowych w postaci wykresów, diagramów.

Poniżej przedstawiono przykłady przeprojektowania slajdu prezentacji w atrakcyjną grafikę według www.blog.infodiagram.com

Przekształcenie monotonnej listy numerowanej w kreatywną infografikę z podkreśleniem podziału za pomocą prostokątów, wprowadzeniem dedykowanych ikon, połączeniem ikony głównej z każdym z prostokątów.

Zastąpienie wykresu słupkowego diagramem typu radar. Etykiety zostały zastąpione ikonami, a wartości są prezentowane w obszarach promieniowych. Kolorystyka i forma wywołują skojarzenie z urządzeniem radarowym.

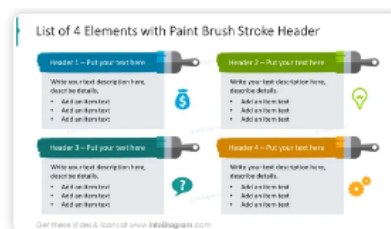
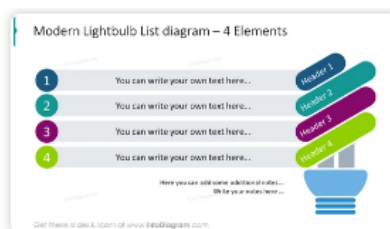

Przeprojektowanie standardowej tabeli w kreatywną grafikę. Zamiast siatki tabeli zastosowano pola tekstowe z kolorowymi nagłówkami.

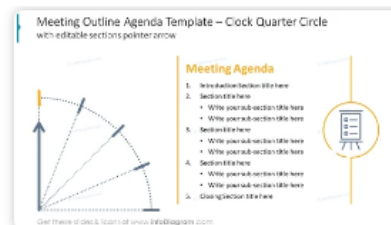
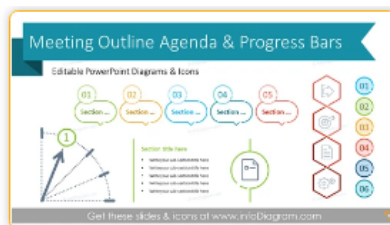
Spójność pod względem stylu graficznego dotyczy głównych elementów graficznych slajdów takich jak obiekty, ikonki czy znaczniki, cliparty, smartarty i czcionki.

Najczęściej stosowane w prezentacjach style to:

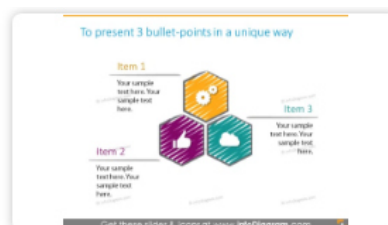
- **Styl płaski** – mocny, prosty uniwersalny. Ten styl oferuje minimalistyczny płaski design. Charakteryzuje się używaniem figur geometrycznych w zdecydowanych barwach. Styl jest połączony z prostą lub pogrubioną typografią.

- **Styl konturowy** – lekki i elegancki styl outlinowy dodaje lekkości i elegancji. Używane są głównie obrysy figur geometrycznych oraz linie proste, łamane lub organiczne. Grafika jest neutralna i nie odwraca uwagi od prezentowanych treści.

- **Styl odręczny** – unikalny, przyjazny i osobisty. Styl bazuje na używaniu elementów naśladujących ręczne rysowanie, malowanie, dodawanie szrafu przy użyciu markerów, kredek lub farb.

Profesjonalna pod względem graficznym i estetycznym wizualizacja prezentowanych zagadnień wzmacnia przekaz, ułatwia zrozumienie informacji, pomaga też przenosić emocje związane z treścią, co pomaga w zapamiętywaniu. ♦

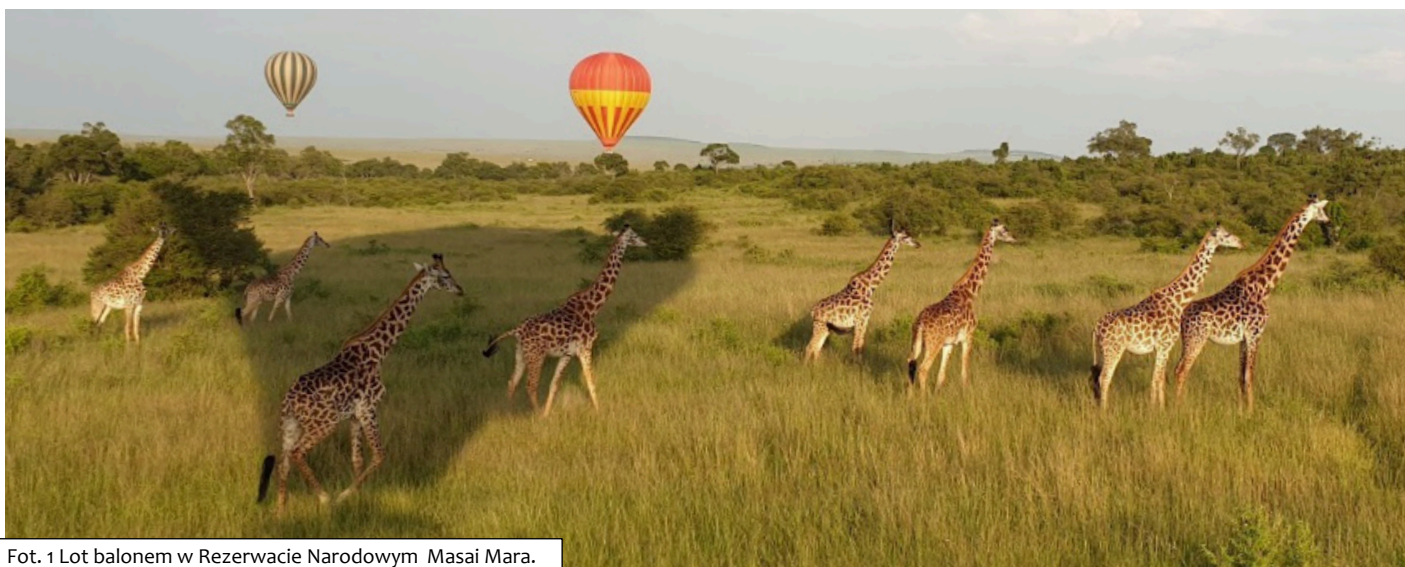
Netografia:

<https://prezentio.com/pl>
<https://blog.infodiagram.com/>
<https://infograpia.com>
 Sztuka tworzenia prezentacji multimedialnych (marciniak.edu.pl)
<https://pl.venngage.com/blog>
<https://klosinski.net/>
<https://chat.openai.com/>

Afrykańska przygoda

Tekst: Pola Żylińska (PŻ), Anna Wiktorska (AW), Daniel Kwaśniewski (DK)

PŻ: *Wszechobecna dzikość, która do tej pory kojarzyła nam się z filmem „Pożegnanie z Afryką” czy ze spektaklem scen afrykańskiej przyrody z głosem Krystyny Czubówny w tle, w końcu się urzeczywistniła. Nasza historia to opowieść o trzech osobistych podróżach, które połączyły się w jedno niezapomniane spotkanie z dziką przyrodą Czarnego Lądu. To fascynujące, że pracownicy Biblioteki Głównej ZUT w Szczecinie, Anna Wiktorska (AW), Daniel Kwaśniewski (DK) oraz ja (PŻ), mieli okazję osobno, w różnych okolicznościach przyrody i tempie, poznać uroki Kenii. Ten artykuł to opowieść o bogactwie tego kraju i odkrywaniu go przez różne oczy i serca – zapraszamy!*

Fot. 1 Lot balonem w Rezerwacie Narodowym Masai Mara.

Fot. Pola Żylińska

AW: Kiedy planuję podróże te bliższe czy dalsze, wyobrażam sobie dotarcie do cudownych miejsc, zapierających dech w piersiach swoją niezwykłością i pięknem. Miejsc, które zachwycają niezrównaną różnorodnością krajobrazów i egzotyczną przyrodą oraz przyciągają niespotykaną i unikalną fauną. W tamtym czasie nic tak bardzo mnie nie fascynowało, jak odkrycie “Czarnej Afryki”. Nie musiałam długo zastanawiać się, jaki kierunek wybrać, ponieważ od dłuższego czasu myślałam o wyprawie do Kenii i Tanzanii.

PŻ: W moim przypadku, motorem napędowym do realizacji wyjazdu było marzenie zobaczenia jednego z siedmiu cudów afrykańskiej przyrody – Wielkiej Migracji. Skrupulatnie planowałam termin wylotu, aby nie ominąć tego mirażu dzikich zwierząt, stanowiącego największy ruch stadny na świecie. Pobyt w Kenii bez kilkudniowego safari mija się z celem. Jadąc jeepem mijasz zaciękawione spojrzenia żyraf, leniwe lwy czy wszechobecne zebry. Wspaniałą zmianą perspektywy jest odbycie lotu balonem nad płaskim krajobrazem Masai Mara. Widok jest po prostu zapierający dech w piersiach. Jest to akt połączenia się z naturą w jednym z najpiękniejszych miejsc na Ziemi i pozostawienia swojego serca w sercu afrykańskiej przyrody.

Fot. 2 Od prawej Anna Wiktorska na tle góry Kilimandżaro w Parku Narodowym Amboseli.

Fot. Archiwum prywatne Anny Wiktorskiej

DK: Kraj ten cieszy się bardzo zróżnicowaną florą i fauną. Ze ssaków występują tu m.in.: antylopy (gnu, eland, kudu wielkie i małe, impala, gazy), bawoły afrykańskie, gepardy, lamparty, lwy, nosorożce czarne, słonie afrykańskie, zebry i żyrafy. W sąsiedztwie wód żyją hipopotamy. Z ptaków można zaobserwować tu między innymi czaple, ibisy, marabuty, perlice, sekretarze oraz sępy. Ponadto w Kenii występuje bogata fauna bezkręgowców (zwłaszcza owadów). W Kenii znajduje się 25 parków narodowych oraz 23 rezerваты przyrody. Kraj

Fot. 3 Safari o zachodzie słońca.

Fot. Daniel Kwaśniewski

ogromny, a czasu mało. Nam w trakcie krótkiego pobytu udało się odwiedzić trzy parki narodowe: Park Narodowy Amboseli, Park Narodowy Jeziora Nakuru oraz Park Narodowy Masai Mara. Wrażenia niesamowite, nie da się tego do końca opisać słowami, to trzeba po prostu przeżyć i zobaczyć.

AW: Pierwszym przystankiem był Park Narodowy Tsavo. Park ten podzielony został w sposób naturalny na mniejszy Park Tsavo West i większy Tsavo East, które tworzą wspólnie największy Park Narodowy w Kenii i zarazem jeden z największych na świecie. Krajobraz

Fot. 4 Od lewej: Daniel Kwaśniewski z Masajem w tradycyjnej chacie masajskiej.

Fot. Archiwum prywatne Daniela Kwaśniewskiego

parku urzeka swoją różnorodnością i bogatą roślinnością. Obszar Tsavo West pokryty zielenią, położony jest na malowniczych pagórkach pochodzenia wulkanicznego i zarośnięty krzaczastą roślinnością. Na krajobraz parku Tsavo East składają się głównie rozległe, płaskie sawanny. Niezwykłą ozdobą parku Tsavo są majestatyczne drzewa baobaby (zwane przez mieszkańców – drzewem życia), odporne na działanie wysokich temperatur i przetrzymujące długie okresy suszy. Okazuje się, że od czasów starożytnych aż do dzisiaj owoce i liście baobabu stanowią istotny składnik diety ludów afrykańskich. Poza tym rośnie tu wiele palm daktylowych i akacji, których liście są przysmakiem żyraf. W zachodniej części parku Tsavo znajdują się naturalne źródła - Mzima Springs. To oaza zieleni, rodzaj rezerwatu przyrody, gdzie można obserwować zamieszkujące ją liczne populacje hipopotamów i krokodyli nilowych. Miejsce na pozór spokojne wzbudziło wielkie poruszenie i emocje. Mieszkające na drzewach małpy i pawiany zeskakiwały całą gromadą na ziemię i ogołacały zwiedzających z jedzenia lub innych cennych rzeczy.

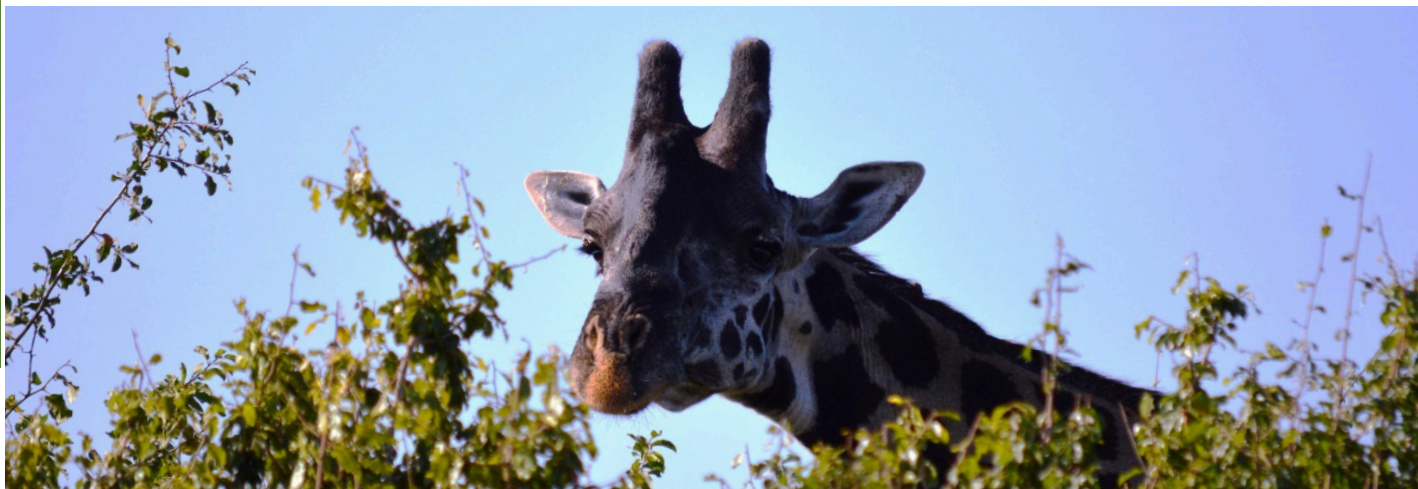

Fot. 5 Droga dojazdowa w Rezerwacie Narodowym Masai Mara.

Fot. Pola Żylińska

PŻ: Fascynujący jest fakt, że sam David Attenborough w jednym ze swoich programów dokumentalnych, wyraził chęć zamieszkania na stałe właśnie w sąsiedztwie źródła Mzima. "Mzima" w języku suahili oznacza "woda źródłana" lub "źródło wody" i stanowi spektakularny ekosystem.

AW: Park Tsavo jest domem dla wielu zwierząt. Największą moją uwagę przykuły lwy, żyrafy, bawoły, gazy, zebry oraz najmniejsze antylopy dikdiki. Na skałkach czy większych kamieniach wylegiwały się urocze góraliki skalne i wielobarwne jaszczurki agama. Miałam sposobność zobaczyć wiele gatunków barwnych ptaków wśród nich był: dzioborożec czerwodziobowy, błyszczak rudobrzuchy, kraska kreskowana, sekretarz oraz wikłacz, który

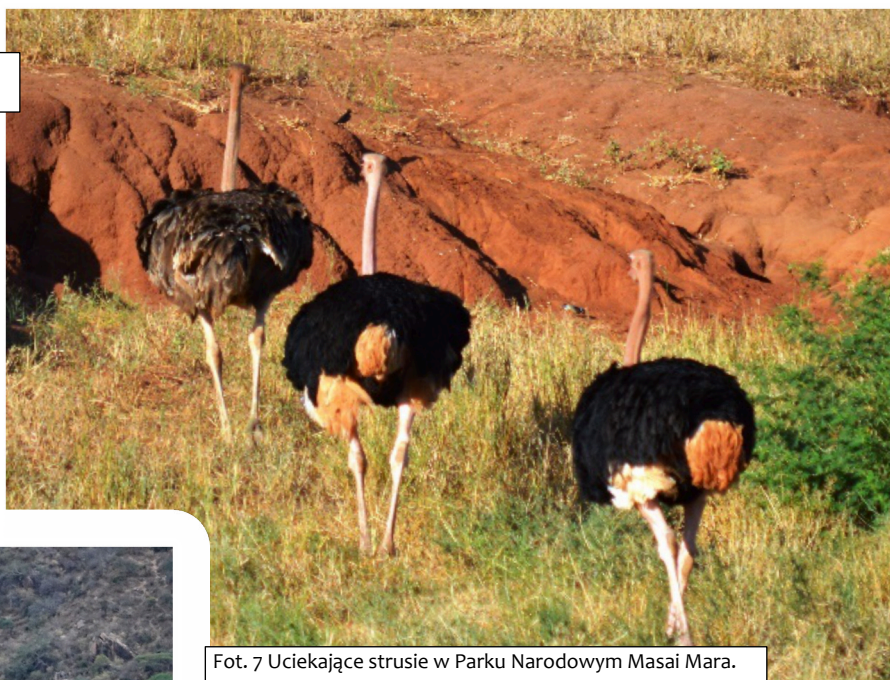

Fot. 6 Żyrafa skubiąca liście w Parku Narodowym Tsavo.

Fot. Anna Wiktorska

słynie z budowy kulistych gniazdek przypominające trawiaste bombki.

PŻ: Park Narodowy Tsavo w Kenii słynie przede wszystkim z występowania "czerwonych słoni". Określenie to jest używane dla populacji słoni afrykańskich, które osiągają czerwoną lub rdzawą barwę ze względu na czerwoną glebę i kurz w regionie Tsavo. Niektóre osobniki w Tsavo

Fot. 7 Uciekające strusie w Parku Narodowym Masai Mara.

Fot. Anna Wiktorska

mogą wykazywać bardziej intensywny czerwony kolor niż inne, co sprawia, że to zjawisko jest jeszcze bardziej fascynujące. Jednak, niezależnie od przyczyn tego nietypowego ubarwienia, czerwone słonie stanowią unikatowy element przyrodniczego dziedzictwa Kenii. Obecnie ochrona tych wyjątkowych zwierząt i ich środowiska naturalnego jest priorytetem dla kenijskich władz i organizacji zajmujących się ochroną przyrody.

Fot. 8 Żyrafy w Parku Narodowym Amboseli.

Fot. Pola Żylińska

DK: Park Narodowy Jeziora Nakuru. Safari po parku odbywało się ściśle wyznaczonymi drogami, teoretycznie nie było możliwości zjazdu z wytyczonych tras ze względu na bezpieczeństwo, a porządku pilnowali strażnicy objeżdżający park. W Parku Narodowym Jeziora

Fot. 9 Na zdjęciu: Pola Żylińska w Shetani Lava Flow.

Fot. Arkadiusz Żyliński

Nakuru prócz objazdu busami mogliśmy też pływać łodziami po jeziorze Nakuru, gdzie można było spotkać np. stada hipopotamów, różne gatunki ptaków, ale przede wszystkim wizytówką tego parku są rzesze flamingów, które tam się gromadzą. Safari uznaliśmy za bardzo udane, chociaż dla niektórych członków grupy była to pierwsza taka wyprawa i nie wiedzieli czego mogą się tutaj spodziewać. Czy będzie im się podobało? Czy może też stracą tylko czas jeżdżąc busami niezbyt wysokiej klasy bez klimatyzacji w kurzu i palącym słońcu? Tym bardziej, że tego typu wyprawy znali z opowieści i telewizji, siedząc wygodnie w swoich domach. Ostatecznie wszyscy byli bardzo zadowoleni i stwierdzili, że to nie będzie ich pierwsze i ostatnie takie safari.

Fot. 10 Droga w Parku Narodowym Amboseli.

Fot. Pola Żylińska

PŻ: Park Narodowy Jeziora Nakuru w Kenii to prawdziwy raj zwłaszcza dla ornitologów. To miejsce, gdzie natura rozkwita w pełnej krasie. Tutaj spotkasz flamingi malujące niebo różem, lwom nie brakuje okazji do widowiskowych polowań, a nosorożce leniwie spacerują po sawannie. Szacuje się, że w szczytowych okresach może tu przebywać do dwóch milionów flamingów!

Fot. 11 Roślinność jeziora Nakuru.

Fot. Daniel Kwaśniewski

DK: Na terenie parku występuje około 550 różnych gatunków roślin, a poza tym jeśli chodzi o zwierzęta można tu też spotkać lwy, lamparty, hieny, różne gatunki antylop, gazelę Granta, gazelę Thomsona, dikdika zwawego, koba śniadego oraz nosorożca białego. Zauważono też, że zaczęła się odradzać populacja nosorożca czarnego. W 1977 roku do Parku Jeziora Nakuru sprowadzono z zachodniej Kenii żyrafy Rothschilda, którym udało się zaaklimatyzować na tym terenie. Do ciekawszych ssaków należą blisko spokrewnione ze słoniami górali skalne. Jeśli chodzi o ptaki, na terenie parku można spotkać takie gatunki jak: drop olbrzymi, marabut, bielik afrykański,

Fot. 12 Obserwacja ptactwa przy linii brzegowej jeziora Nakuru.

Fot. Pola Żylińska

pelikan, a przede wszystkim flamingi, których tysiące żerują nad jeziorem Nakuru. W wodach jeziora Nakuru żyją ryby, mikroskopijne algi i drobne skorupiaki, co przyciąga z kolei tysiące ptaków.

AW: Kolejny punkt na mapie to Park Narodowy Amboseli, który został uznany przez UNESCO za rezerwat biosfery. Popularność zawdzięcza potężnemu masywowi Kilimandżaro, największej góry Afryki 5895 n.p.m. Sawannę porastają nieliczne, malownicze akacje. Płaska, równa przestrzeń pozwalała na obserwację ogromnych stad słoń, licznych grup żyraf, zebra, szakali, marabutów oraz antylop gnu i strusiów. W parku żyje ponad 400 gatunków ptaków. Udało mi się dostrzec kilka niezwykle gatunków m.in.: frankolina żółtogardłego, gęsi egipskie, żurawia koroniastego czy dudka afrykańskiego.

DK: Jeśli chodzi o zwierzęta to park zamieszany jest przez ogromne stada słoń. Można w nim spotkać także między innymi hipopotamy, bawoły, żyrafy, lamparty, pawiany, hieny i szakale. Dawniej występowały tu także lwy, ale zostały wytrzebione przez Masajów. Nosorożce czarne żyjące na terenie parku zostały wybite. Odnotowano tam (według BirdLife International) około 400 gatunków ptaków, natomiast według Kenijskiej Służby Ochrony Przyrody jest ich tam 600 gatunków.

AW: Masai Mara znany rezerwat narodowy dzikich zwierząt w Afryce, zajmuje obszar 1500 km² powierzchni.

Fot. 13 Spacerujący lampart w Parku Narodowym Amboseli.

Fot. Anna Wiktorska

Leży w rejonie przygranicznym i łączy się z Narodowym Parkiem Serengeti, który znajduje się na terenie Tanzanii. Oba te parki są wyjątkowe i uchodzą za najpiękniejsze na świecie, dlatego nie mogło ich zabraknąć w programie zwiedzania. Pod względem przyrodniczym Masai Mara nie zachwyca, to rozległa, płaska sawanna poprzecinana płaskimi wzgórzami z niewielką ilością pojedynczych drzew. Natomiast to, co przyciąga tłumy turystów - to niezwykła sceneria. Niedaleko spokojnym krokiem przechadzały się strusie. W oddali nad brzegami rzeki Mara wylegiwały się krokodyle i hipopotamy, a nad głowami przelatywały żurawie koroniaste, żabiru afrykańskie, sępy, czaple złotawe i bociany. W Masai Mara pierwszy raz udało się dostrzec również zagrożonego wyginięciem baletnika, ptaka z rodziny wikłaczy oraz czołoczuba dużego. Tu zaobserwowałam pierwsze sceny polowań i byłam świadkiem niebezpiecznych sytuacji. Niezapomniane przeżycie!

Fot. 14 Od prawej: Daniel Kwaśniewski ze strażnikiem Parku Narodowego Nakuru.

Fot. Archiwum prywatne Daniela Kwaśniewskiego

DK: Na terenie występuje wiele gatunków dużych roślinożerców, gęstość ich występowania szacuje się na 240 osobników na jednym km². Park zamieszkuje największa na świecie liczba zwierząt występujących na sawannie, można tu spotkać 650 tysięcy gazeli, 62 tysiące bawołów, ponad 64 tysiące impali, ponad 61 tysięcy sasebi nadbrzeżnych, ponad 7 tysięcy żyraf, 3 tysiące elandów, 4 tysiące słoni oraz 7,5 tysiąca bawolców krowich, a także krytycznie zagrożonego wyginięciem nosorożca czarnego. Na terenie parku występuje duża liczba drapieżników, między innymi lwów, gepardów, hien i likaonów. Znajduje się tutaj też niezliczona ilość hipopotamów, guźce, dzikany i dzikacze, a także krokodyle i antylopy.

PŻ: Jak wspominałam na początku artykułu moim marzeniem było zobaczenie wielkiej migracji. To czas, gdy miliony gnu, zebra, antylop i innych parzystokopytnych zwierząt wyruszają w długą i niebezpieczną podróż by przetrwać. To także czas narodzin potomstwa, które od małego kierowane instynktem dostosowuje się do cyklu przyrody. W lipcu i sierpniu Masai Mara staje się wielką areną walki, a ja, jako widz, zawieszona w koszu balonu, byłam tego cudu natury świadkiem. Unosząc się nad malowniczymi sawannami i obserwując stada dzikich zwierząt z powietrza, doświadczam się emocji, które zapadną w pamięć na zawsze.

TANZANIA

AW: Tanzania to wspaniały kraj przede wszystkim pod względem najpiękniejszych wysp na zachodnim

Fot. 15 Stado pawianów w Parku Narodowym Amboseli.

Fot. Daniel Kwaśniewski

Fot. 16 Od prawej: Pola Żylińska na tle Kilimanadżaro.

Fot. Archiwum prywatne Poli Żylińskiej

Fot. 18 Dojrzała masajska kobieta sprzedająca rękodzieła.

Fot. Pola Żylińska

Fot. 17 Masajske kobiety sprzedające paciorki i biżuterię.

Fot. Pola Żylińska

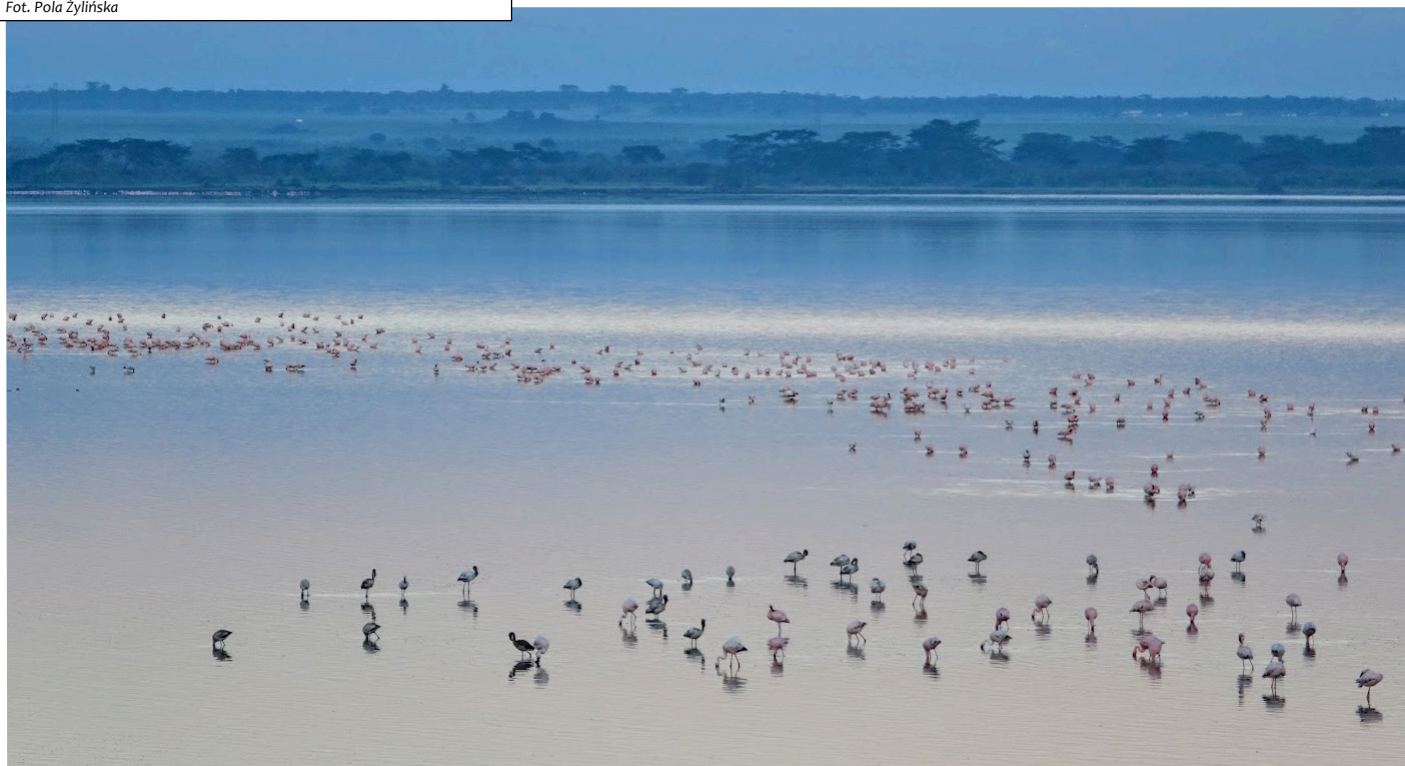
wybrzeżu Afryki, obserwowania ogromnej ilości dzikich zwierząt, ale również, o czym dowiedziałam się na miejscu, oglądania rekinów. W planie zwiedzania zaplanowano trzy miejsca: Park Narodowy Serengeti, Krater Ngorongoro i Park Narodowy Lake Manyara.

Park Narodowy Serengeti stanowi jeden z symboli przyrody na całym kontynencie afrykańskim, który został wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Zajmuje ogromny obszar 14 763 km². Ten piękny i żyzny obszar wyróżnia się największą koncentracją wielkich ssaków na świecie. Jest schroniskiem dla ponad 500 gatunków stworzeń. Dzięki naturalnemu środowisku, nienaruszonym przez człowieka, miejsce to zachowuje wyjątkową, niepowtarzalną atmosferę. Miejsce idealnie spełniające oczekiwania

Fot. 19 Wielka migracja zwierząt parzystonokopytnych w Parku Narodowym Masai Mara.

Fot. Pola Żylińska

Fot. 20 Flamingi na jeziorze Nakuru.

Fot. Pola Żylińska

wszystkich tych, którzy chcą wypatrzeć tzw. wielką piątkę i jeszcze więcej zwierząt afrykańskich. Safari w Serengeti trwało trzy dni. Przejazdki samochodem odbywały się wczesnym rankiem i późnym wieczorem. Każda podróż była fascynująca i niepowtarzalna. Raz za razem pojawiały się inne stada i gatunki zwierząt, które zaskakiwały swoim zachowaniem. Żadne miejsce, które odwiedziłam w tym czasie nie mogło pochwalić się taką liczebnością i różnorodnością gatunków dzikich zwierząt jak Serengeti. Trzeba tam być, aby docenić piękno tego miejsca. Z każdej strony otaczały nas liczne stada zebra, bawołów i różne gatunki antylop, Uroku temu krajobrazowi dodawały przechadzające się małe grupki dostojnych żyraf, które z zaciekawieniem obserwowały całe to widowisko. Niezwykłe wrażenie robiły przechodzące stada słoni, liczące często setki osob-

Fot. 21 Lot balonem w Parku Narodowym Masai Mara.

Fot. Archiwum prywatne Poli Żylińskiej (<https://www.maraballooning.com/>)

Fot. 22 Słonie w Parku Narodowym Masai Mara.

Fot. Anna Wiktorska

ników. Niektóre nie były zadowolone z naszej obecności, dając nam to jasno do zrozumienia. Pojawiały się również lwy, które spokojnym krokiem przechodziły obok samochodu zupełnie nie przejmując się naszym towarzystwem. Niezwykłym szczęściem było obserwowanie lampartów i gepardów. Te niezwykle koty niechętnie przebywają w pobliżu ludzi. Można było także podpatrzeć inne drapieżniki między innymi hieny, szakale, hipopotamy i krokodyle. Wśród skałek biegały urocze góralki i agamy, które chętnie pozowały do zdjęć. Bezkrzesne równiny Serengeti są również domem dla kaczek, bocianów, strusi, żabiru afrykańskich, sępów, jastrzębi czy orłów, zwłaszcza koronowanego, uznanego za jednego z najbardziej wdzięcznych i niebezpiecznych drapieżników.

Serengeti słynie z największych migracji zwierząt na świecie. To spektakularne widowisko trwa cały rok i dzieli się na kilka etapów. Początek migracji zaczyna się od końca stycznia do połowy marca, wtedy około dwóch milionów zwierząt rozpoczyna wielką wędrówkę w poszukiwaniu pożywienia i wody. Najpierw ogromne stada antylop gnu, zebr i inne dzikich zwierząt przemierzają południową część Serengeti i docierają do Rezerwatu Ngorongoro (płn. część Serengeti), aby wydać na świat młode. Po kilku tygodniach wypasu nadchodzi pora deszczowa, która trwa od kwietnia do maja. Wówczas zwierzęta zmieniają lokalizację i kierują się na północ przez centralną i zachodnią część Serengeti. Następny etap wędrówki należy do najniebezpieczniejszych, zwierzęta zmuszone są do przekroczenia spiętrzonej rzeki Mara pełnej krokodyli. Na tej trasie rok rocznie ginie ich ćwierć miliona. Zwierzęta porywane są przez krokodyle lub wodę. Niektóre toną, inne zostają zdeptane na śmierć, czasami są zbyt zmęczone, aby się ratować. Pozostałe po długiej wędrówce docierają do Parku Narodowego Masai Mara w Kenii.

Fot. 23 Lapart i słonie w Rezerwacie Ngorongoro.

Fot. Anna Wiktorska

Fot. 24 Lew z truchłem w Parku Narodowym Masai Mara.

Fot. Pola Żylińska

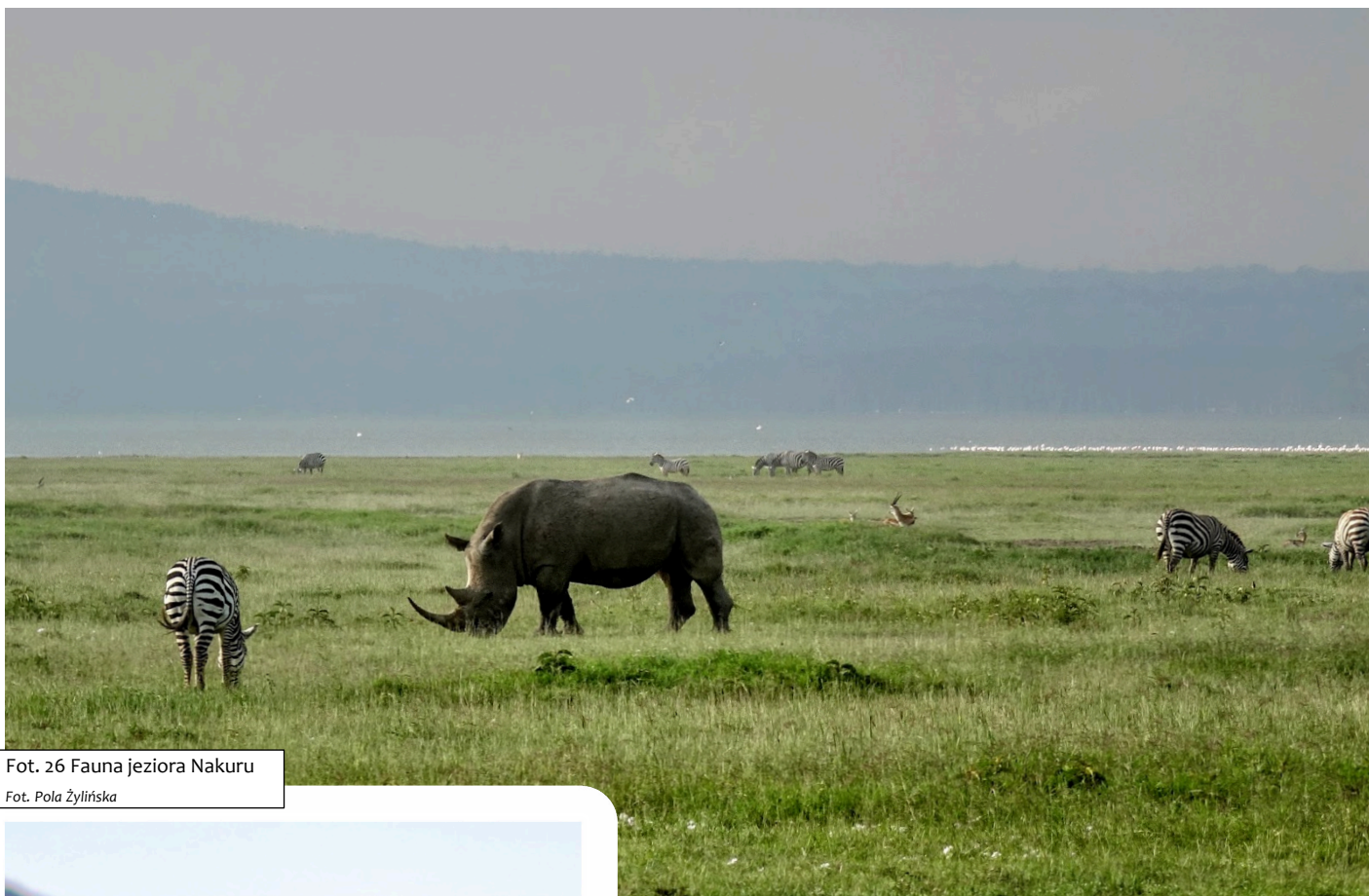

Fot. 25 Śpiąca lwica w Parku Narodowym Masai Mara.

Fot. Pola Żylińska

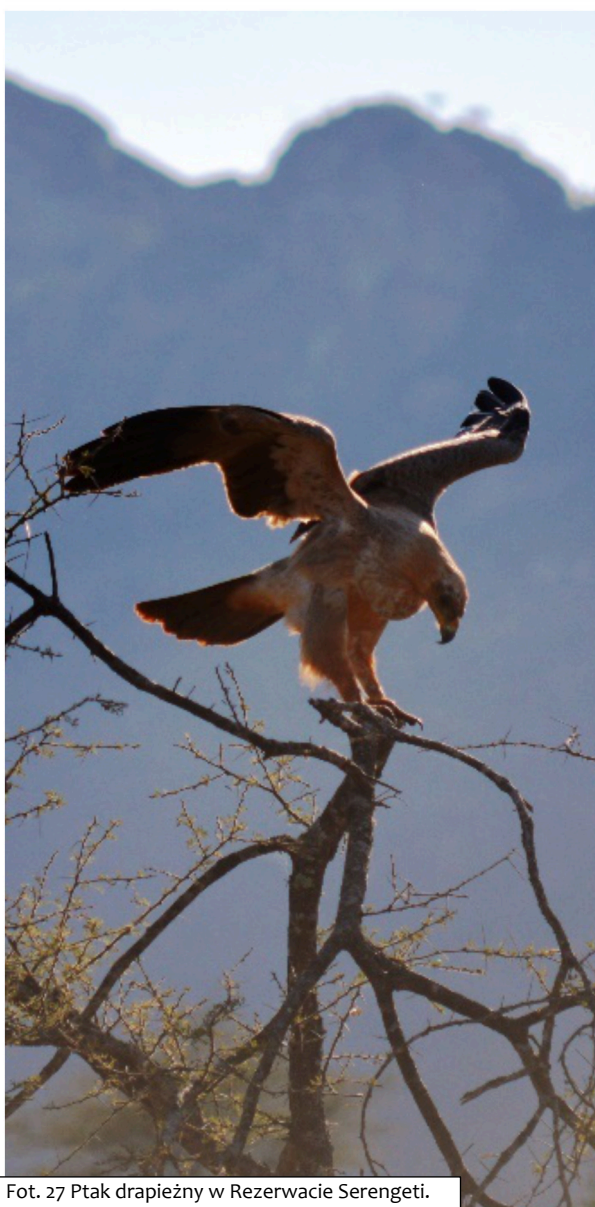
Ngorongoro wchodzi w skład krajobrazowego zwierzęcego Rezerwatu Ngorongoro. Jest obszarem chronionym i został wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Krater Ngorongoro to największa na świecie wulkaniczna kaldera rozpostarta na 260 km². Zachwyca swoją przestrzennością, bujną roślinnością i ukrytym jeziorem Magadi. Ten samoczynny system zapewnia bogate pożywienie oraz mnóstwo wody i jest azylem dla największej populacji zwierząt. Zobaczyłam tu niesamowite, barwne, olbrzymie stada flamingów, bocianów z Europy i Azji, żurawi koroniastych i białych pelikanów. Dostrzec można niezwykle i okazałe strusie, orły, jastrzębie afrykańskie, sępy i dzioborożce. Zamieszkują tu także inne zwierzęta takie jak: nosorożce czarne (zagrożone wyginięciem), hipopotamy, antylopy gnu, gazy Thomsona, zebry, hieny, krokodyle, impale, żyrafy, lamparty, serwale, lwy i wiele innych. W lutym odwiedzając to wyjątkowe miejsce, mogłam rozkoszować się widokiem tych zwierząt. Szkoda tylko, że nie udało się spotkać nosorożca, który rzadko widywany jest na tym obszarze.

Kolejnym niezwykłym miejscem jest Park Narodowy Lake Manyara, który zachwyca krajobrazem rozległej sawanny i malowniczym jeziorem. Otaczają go wspaniałe wodospady, łąki i potoki. Ozdobą tego wodno-bagnistego terenu są drzewa mahoniowe i kielbasiane, rzadkie gatunki palm i akacje. Mimo niewielkiej powierzchni park przyciąga wiele gatunków zwierząt ze względu na bogatą roślinność, gęste zarośla liściaste i strumienie. Jezioro słynie z dużej liczebności różnorodnych gatunków ptaków oraz lwów wspinających się po drzewach. Miałam tu także okazję zaobserwować hipopotamy, krokodyle, słonie, bawoły, żyrafy, zebry, pawiany oraz guźce. Najbardziej wzruszającą, zapadającą w pamięć scenerią był widok wzbijających się w powietrze całych stad flamingów i pelikanów.

Fot. 26 Fauna jeziora Nakuru

Fot. Pola Żylińska

Fot. 27 Ptak drapieżny w Rezerwacie Serengeti.

Fot. Anna Wiktorska

Moje wyobrażenie o tej części Afryki było bardzo romantycznie ukształtowane przez książki i filmy, między innymi: „Pożegnanie z Afryką”, „Marzyłam o Afryce” i „Zapiski z Afryki”. Nie chciałam, żeby ten mit runął i zobaczyłam Afrykę po stokroć piękniejszą!

Wyprawa zapewniła mi wiele wzruszeń i niezwykłych przygód oraz umożliwiła to, czego najbardziej poszukiwałam – bezpośredni kontakt z dziką przyrodą. Zobaczenie z bliska stada słoni przechodzących przez drogę czy obserwowanie polującego geparda bądź orła to obrazy, które pozostaną w mojej pamięci.

Fot. 28 Na zdjęciu: Pola Żylińska na tle pojazdów.

Fot. Arkadiusz Żyliński

Wystawy w Bibliotece Głównej

Tekst: Agnieszka Bajda

Foto: Agnieszka Bajda

Tradycyjnie, Biblioteka Główna przygotowuje dla swych użytkowników wystawy, które można oglądać przy okazji odwiedzin w Bibliotece. W okresie wakacyjnym w Galerii Suplement można było podziwiać niezwykle nastrojowe, utrzymane w sepii, fotografie Danuty Borek, nawiązujące tematyką w klimatem do nadmorskich wędrówek. Na wystawie zatytułowanej „Tak, blisko, tak daleko...” autorka zaprezentowała poetycką, fotograficzną relację w jednej ze swoich nostalgicznych spacerów.

Kolejna wystawa, tym razem malarstwa, to dziesiąta, jubileuszowa, indywidualna prezentacja twórczości prezski Zachodniopomorskiego Stowarzyszenia Twórców Kultury Zofii Hintz-Wojtysiak. Artystka przedstawiła szeroki przekrój swej artystycznej działalności: pejzaże, martwe natury i prace abstrakcyjne. Wystawę towarzyszącą była prezentacja prac syna twórczyni - Marka Wojtysiaka, wykonanych techniką enkaustyki. Finisaż wystawy odbył się 27 września.

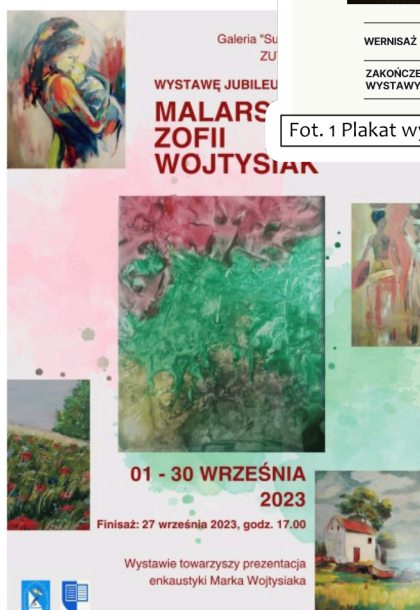
Również z Galerii można podziwiać bogatą kolekcję miniaturowych książek ze zbiorów jednej i bibliotekarek. Wśród nich jest kilka interesujących serii, w najstarsza z książeczek pochodzi a 1910 roku z jest to wydanie „Ifigenii z Taurydzie” Goethe’go ze złożonymi brzegami.

Propozycją na październik jest, prezentowana i galerii, wystawa malarstwa Krystyny Kowalewskiej, szczecińskiej twórczyni, zatytułowana „Wspomnienia, marzenia...”. Wernisaż wystawy został zaplanowany na 12 października.

Odwiedzając Informatorium, można zapoznać się w sylwetką wybitnego pisarza Georges'a Perec'a, którego twórczość jest niezwykle ceniona na świecie. Okazja do zaprezentowania postaci francuskiego artysty z polskich korzeniach, jest podwójna: a tym roku mija 45 rocznica ukazania się jego najważniejszego dzieła, jakim jest "Życie instrukcja obsługi", dodatkowo, na przestrzeni ostatnich lat, nakładem Wydawnictwa "Lokator", publikowana jest twórczość Perec'a oraz pierwsza w Polsce biografia autora, pióra Claude'a Burgelin'a. ♦

Fot. 1 Plakat wystawy fotografii Danuty Borek

Fot. 2 Plakat wystawy Zofii Hintz-Wojtysiak

Fot. 3 Fragment wystawy miniaturowych książek

Fot. 4 Plakat wystawy poświęconej twórczości Georges'a Perec'a

Nowości w zbiorach Oddziału Bibliotek Specjalistycznych

Biblioteka Wydziału Architektury

Autorzy: *Ola Barszcz, Magda Motrenko*

Tytuł: *Polskie wnętrza*

Wydano: Warszawa : Wnętrza Zewnątrz, 2022

Opis fizyczny: 254 strony: ilustracje kolorowe: 23 cm

Hasła przedmiotowe: Domy mieszkalne - zarządzanie - Polska; Architektura wnętrz - Polska - 1990

ISBN: 978-83-966026-0-2

Sygnatura 2: XVe

Biblioteka Wydziału Biotechnologii i Hodowli Zwierząt

Autorzy: *Daniel Koch, Martin S. Fischer ; współpraca: Britta Dobenecker ; ilustracje: Jonas Lauströer, Amir Andikfar ; przekład: Jerzy Kirstein ; redakcja naukowa Zdzisław Kiełbowski, Andrzej Pomianowski*

Tytuł: *Diagnostyka przyczyn kulawizn u psów : anatomia czynnościowa, rozpoznanie i leczenie*

Wydano: Łódź: Galaktyka: 2023

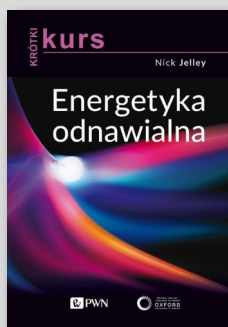
Opis fizyczny: 263 strony : ilustracje kolorowe ; 30 cm

Hasła przedmiotowe: Pies choroby diagnostyka podręczniki; Kończyny choroby diagnostyka podręczniki

ISBN: 978-83-7579-856-2

Sygnatura 2:

Biblioteka Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska

Autorzy: *Nick Jelley, tłumaczenie Agnieszka Adamczyk*

Tytuł: *Energetyka odnawialna*

Wydano: Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2022

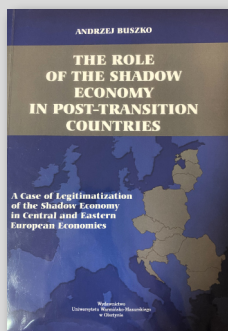
Opis fizyczny: 167, [3] stron : ilustracje ; 21 cm.

Hasła przedmiotowe: Energia odnawialna wydawnictwa popularne

ISBN: 978-83-01-22209-3

Sygnatura 2: II - 117

Biblioteka Wydziału Ekonomicznego

Autorzy: *Andrzej Buszko*

Tytuł: *The role of the shadow economy in post-transition countries : a case of legitimization of the shadow economy in Central and Eastern European economies*

Wydano: Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, © copyright 2023

Opis fizyczny: 267 stron: ilustracje; 24 cm

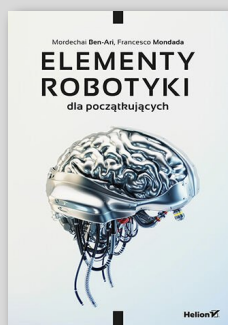
Hasła przedmiotowe: Gospodarka regionalna; Szara strefa gospodarki; Europa Wschodnia; Europa

Środkowo-wschodnia; 1990-

ISBN: 978-83-81-00359-9

Sygnatura 2: Ek-a-20

Biblioteka Wydziału Elektrycznego

Autorzy: Mordechai Ben-Ari, Francesco Mondada

Tytuł: Elementy robotyki dla początkujących

Wydano: Gliwice: Helion S.A., 2022

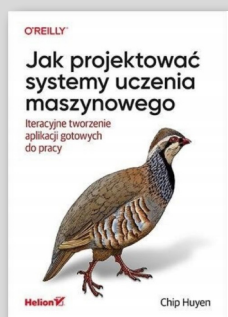
Opis fizyczny: 280 stron; 24 cm

Hasła przedmiotowe: Robotyka

ISBN: 978-83-283-8823-9

Sygnatura 2: VIII r-3249

Biblioteka Wydziału Informatyki

Autorzy: Huyen, Chip

Tytuł: Jak projektować systemy uczenia maszynowego : iteracyjne tworzenie aplikacji gotowych do pracy

Wydano: Gliwice : Helion, 2023

Opis fizyczny: 339, [5] stron : ilustracje ; 24 cm

Hasła przedmiotowe: Uczenie maszynowe. Oprogramowanie produkcja i handel.

ISBN: 978-83-283-9912-9

Sygnatura 2: XIX-213

Biblioteka Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Mechatroniki

Autorzy: Trepczyńska-Lent, Małgorzata

Tytuł: Analiza struktury quasi-regularnej eutektyki węglkowej stopu Fe-C otrzymanej w procesie krystalizacji kierunkowej

Wydano: Bydgoszcz : Wydawnictwa Uczelniane Politechniki Bydgoskiej, 2022

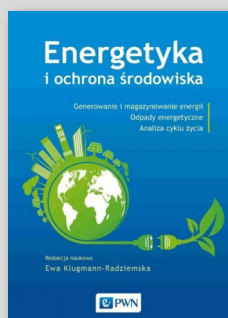
Opis fizyczny: 186 stron : ilustracje (w tym kolorowe) ; 24 cm

Hasła przedmiotowe: Stopy eutektyczne; Stopy żelazowo-węglowe; Krystalizacja badania; Eutektyka badania.

ISBN: 978-83-66530-51-5

Sygnatura 2: IVa-1268

Biblioteka Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa

Autorzy: Ewa Klugmann-Radziemska (redakcja naukowa)

Tytuł: Energetyka i ochrona środowiska: generowanie i magazynowanie energii, odpady energetyczne, analiza cyklu życia

Wydano: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2023

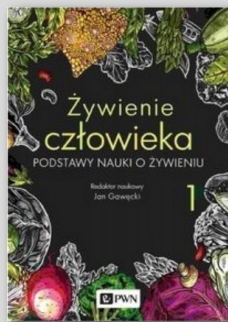
Opis fizyczny: 360 stron : ilustracje ; 24 cm

Hasła przedmiotowe: Energia odnawialna; Analiza cyklu życia; Środowisko ochrona.

ISBN: 978-83-01-22640-4

Sygnatura 2: S/Xa-419

Biblioteka Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa

Autorzy: redaktor naukowy Jan Gawęcki ; autorzy : Stanisław Berger [i 35 pozostałych]

Tytuł: Żywnienie człowieka. 1, Podstawy nauki o żywieniu. Wyd. 4

Wydano: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2022

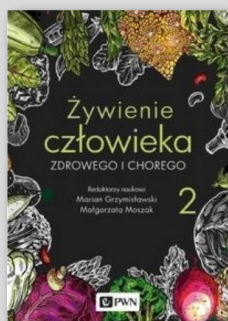
Opis fizyczny: XX, [2], 714, [1] strona : ilustracje ; 24 cm

Hasła przedmiotowe: Żywnienie podręczniki akademickie

ISBN: 978-83-01-22116-4 Tom 1

Sygnatura 2: II/400a

Biblioteka Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa

Autorzy: redaktorzy naukowci: Marian Grzymisławski, z Małgorzata Moszak ; autorzy: Joanna Bajerska [i 39 pozostałych]

Tytuł: Żywnienie człowieka zdrowego i chorego. 2. Wyd. 3

Wydano: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2022

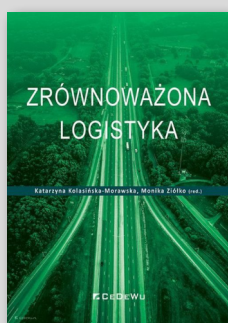
Opis fizyczny: XX, 619 stron : ilustracje ; 24 cm

Hasła przedmiotowe: Żywnienie podręczniki akademickie

ISBN: 978-83-01-22286-4 Tom 2

Sygnatura 2: II/400b

Biblioteka Techniki Morskiej i Transportu

Autorzy: Katarzyna Kolasińska-Morawska, Monika Ziółko (red.)

Tytuł: Zrównoważona logistyka

Wydano: Warszawa: CeDeWu, 2023

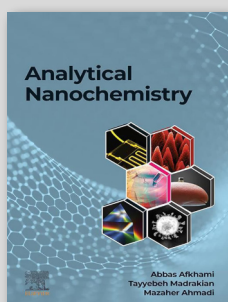
Opis fizyczny: 194 strony: ilustracje; 24cm

Hasła przedmiotowe: Logistyka (organizacja); Transport zrównoważony; Dostawa towarów aspekt zrównoważony

ISBN: 978-83-8102-689-5

Sygnatura 2: XVIIa-216

Biblioteka Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej "Stara Chemia"

Autorzy: Abbas Afkhami, Tayyeb Madrakian, Mazaher Ahmadi

Tytuł: Analytical nanochemistry

Wydano: Amsterdam ; Oxford ; Cambridge : Elsevier Scientific Publishing Company, ©2023

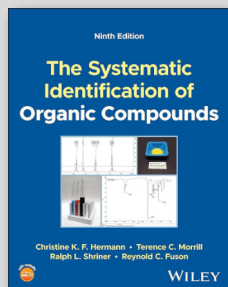
Opis fizyczny: XI, [1], 377 stron: ilustracje; 23 cm

Hasła przedmiotowe: nanochemia, chemia analityczna

ISBN: 978-0-323-91741-4

Sygnatura 2: Era 66

Biblioteka Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej "Nowa Chemia"

Autorzy: Christine K. F. Hermann , Terence C. Morrill, Ralph L. Shriner, Reynold C. Fuson

Tytuł: *The systematic identification of organic compounds*

Wydano: Hoboken : Wiley & Sons, copyright © 2023

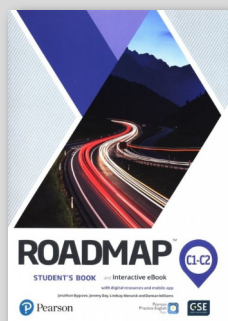
Opis fizyczny: XI, [1], 692 strony: ilustracje; 28 cm

Hasła przedmiotowe: Chemia organiczna podręczniki laboratoryjne, Związki organiczne - analiza, Związki organiczne - identyfikacja,

ISBN: 978-1-119-79966-5

Sygnatura 2: ERA 175

Wypożyczalnia Językowa

Autorzy: Jonathan Bygrave, Jeremy Day, Lindsay Warwick and Damian Williams

Tytuł: *Roadmap C1-C2 : student's book with digital resources and mobile app*

Wydano: Harlow, Essex : Pearson Education Limited, 2021

Opis fizyczny: 191 stron : ilustracje; 30 cm

Hasła przedmiotowe: Język angielski podręczniki dla obcojęzycznych

ISBN: 978-1-292-39153-3

Sygnatura 2: P.a. 4465

Biblioteka Główna ZUT w Szczecinie

<https://bg.zut.edu.pl/>

<https://www.facebook.com/bgzut>

Newsletter BG ZUT w Szczecinie

Redakcja: Agnieszka Bajda

Skład: Andrzej Skorczyński

Adres Redakcji:

Biblioteka Główna ZUT w Szczecinie

ul. Ku Słońcu 140

71-073 Szczecin

e-mail: bgpromocja@zut.edu.pl

tel. (091) 449 44 25